

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő:
VÉRSZI JÓZSEF LAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:
Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 fillér).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Itthon a bán.

Budapest, szeptember 4.

(v.) Zágrábból azt a biztató hirt telegrafálják világgá, hogy a bán Ostendéből hazakereszt. Igazán szép tőle, hogy furdözését megszakítva, székvárosába kegyeskedett fáradni. Fullajtáru maga elé küldte a statáriumot, az had csináljon rendet, mert a kegyelmes ur nem szereti a lármát, a szerb koponyák bezúzása pedig kellemetlen recességekkel jár. Ha ő excellenciája még tovább furdözött volna az északi tenger hullámaiban, nyilván zavartalanul folya most is és ezennel is Zágráb utcáin a zajongás, a verekedés, a fosztogatás. Mert amíg a bán hazafelé nem igyekezett, mindaddig a kirukkolt katonaság kedélyesen nézte a rablással elegy lázadást és semmit nem tett ellene. Egy onnan jött sürgöny jellemző tünet gyanánt említi, hogy a zavargók nem bántották a katonaságot. Mi ebben semmi érdeket nem találunk. A patvarba is, csak nem veszett meg a furkósbot, hogy beleköszön a Mannlicherbe. Mi inkább azt találjuk nagyon jellemzőnek, hogy a katonaság nem bántotta a zavargókat. A kivezényelt haderő ilyenkor a polgári hatóságok rendelkezéseihez köteles magát tartani. És mégis csak furcsa, hogy Krajcsovic ur, a bán helyettese, a rendelkezésre álló haderővel ekkora zendülés láttára sem mert élni.

No mindegy, a bán most itthon van, s bizonyára kutatni fogja a felfordulás okát. És ámulva fogja tapasztalni, hogy az egész galibát egy kézbesíthetetlen távirat okozta. Ezt a táviratot horvát, bosnyák és dalmát dalárdisták küldték Bécsbe, ahonnan nyilván ilyen cédulával fog visszaérkezni:

Cimzett ismeretlen!

A címzett ugyanis *ő felsége a horvát király volt.* Horvát király pedig nincs se Bécsben, se Budapesten, se Zágrábban, sem sehohol a világon. Magyar király van csupán, aki ezen minőségében és ezen minőségének erejénél fogva király egyzersmind Horvát-, Szlavon- és Dalmátországoknak is. Ezen a helytelen közjogi címezésen akadtak fenn a társországbeli szerbek. Ha a dalárdisták történetesen a szerb király címére küldik a táviratot, akkor szerb testvéreink dühös felbuzdulása biztosan elmaradt volna. Amiből világosan kitetszik, hogy gróf Khuen-Hédervárynak immár csaknem husz éves kormányzata célját tévesztette voltaképpen. Mert sem a magyar király tiszteletére nem tudta ráoktatni és rászoktatni a gondoljaira bizott népséget, sem pedig a horvátokat és szerbeket egymással kibékíteni nem tudta. Az ő küldetése az volt, hogy kigyomláljon a társországek talajából két gyűlölséget: a horvátok és szerbek közös gyűlöletét a magyar nemzet irányában s ugyanezeknek egymás ellen való kölcsönös gyűlölségét. A pacifikáció sem az egyik, sem a másik téren nem sikerült. Néhány évvel ezelőtt a magyar király jelenlétében inzultáltak Zágrábban a magyar lobogót s ezen a héten irtó háborút viselt a zágrábi csőcselék a szerb lakosság ellen. S oly irtóztató arányokat öltött ez a legujabb zendülés, hogy a szerb-horvát béke helyreállítására valóban csak két eszköz kínálkozott. Vagy a statárium, vagy pedig egy magyar lobogónak a kitűzése. Ha véletlenül ez utóbbit választja vala a bán, hej milyen hamar összebékültek volna a horvátok és a szerbek, hogy közös erővel tépjék le és gyalázzák meg a Szent István birodalmának lobogóját.

A bán a statáriumot választotta. Nem gáncsoljuk érte. Neki csend kellett, nem béke. Hát a csend most megvan. De ez a csend furcsa egy csend ám: az akasztófa terrorjának a csendje. S bizonytalan lévén, meddig

tart az ily eszközökkel helyreállított nyugalom, siessünk arról elmélkedni, hogy mért kellett a Dráván túl a dolgoknak idáig fejlődni? Tartunk tőle, hogy az eredmény nem fogja kifogástalan színben bemutatni gróf Khuen-Héderváry államművészetét. A bán eljutott a pacifikáció első állomásáig; ott aztán megállt, tapodtat sem ment tovább s nem törődött azzal, hogy félmunkát végzett csupán. Kormányzatának első éveiben megtörte az ellenzékét s csinált magának egy erős unionista pártot. A baj az volt, hogy ezt a pártot *magának* csinálta, nem a Szent István birodalmának. Ha emerre fordít vala gondot, az unionista gondolatot erősítette volna meg a pártban. De ő ez intenzív munka helyett a többség extenzív fejlesztésére vállalkozott. Gondja nem az volt, hogy előbb a saját pártja, majd ennek a révén a társországek értelmisége helyesen fogja fel és lojálisul érezze át a Szent István birodalmának állami egységén alapuló közjogi gondolatot; hanem főleg arra törekedett, hogy a tartománygyűlésen ennél kevesebb kellemetlensége és ennél több szavazata legyen.

Sulyos mulasztása volt az, hogy erős ösztöndíjakkal nem küldött évente ötvenhatvan horvát ifjút a budapesti egyetemre, hadd ismerkedjenek itt meg nemzetünkkel, nyelvünkkel, kulturánkkal s térjenek aztán vissza szűkebb hazájukba mint uttörői és apostolai a meggyőződésből, nem pedig haszonlesésből fakadó unionista politikánál. Ha ezt megcselekszi, ma már az ügyvédi, bírói, orvosi és mérnöki karban sok száz főnyi magyar műveltségű horvát hazafival rendelkezhetne, akik vezérkarul szolgálhatnának a nagy-horvát őrvölgés ellen való hadjáratban. Másik mulasztása az volt, hogy a horvát közéletből nem irtotta ki az osztrák törvényhozás maradványait s ezeket nem pótolta a magyar alkotmányosságához közelebb álló szabadabb intézményekkel. Ha a horvát jogszolgálta-

TÁRCA

Epilog.

— Az elhunyt író hagyatékából. —

Vegyétek im, mindazt, amit daloltam...
Kevés az egész. Hogy szerelmes voltam
És megcsalódtam. Egyedül maradtam
Lélek nélkül. Mindentől elhagyottan.

A köntös ócska, nem újabb a tárgya:
Egy poéta bújja, szerelmi vágya,
Sok sóhaj, mosoly, vigasz avagy könnyek,
Mik mind csalódtott, vérző szívből jönnek.

Csak nyolc-soros kis versikék tinéktek,
Nékem áldás, bűn, erények és vétkék,
Tinéktek kicsiny, igénytelen strófák,
Nékem vesztett üdv, álmodott valóság.

A rím is néhol tán nem csengő, bongó,
A kedv is hol víg, hol komoly, borongó.
Ti eldobjátok tán őket unottan:
Nékem mindenem az, amit daloltam...

Szab Tivadar.

Egy asszony, aki gyűjt.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Gergely István.

Vége a vacsorának.

A kegyelmes asszony rögtön észrevette, amit a piktor kiszökött a parkba. Mosolygott. Tudta, hogy a fiu már fulig szerelmes és örömmel figyelte meg, mint féltékenykedik ezekre az arisztokratákra, akik olyan bizalmasan udvaroltak neki. Most már csak az van hátra, hogy a piktor szerelmet valljon. De hallgat. És menekül.

A villamos lámpa seregése egyszerre csak nagyon idegessé tette a kegyelmes asszonyt: ott hagyta konyak és kávé mellett az óriási üveg-ház hatalmas pálmái alatt a szivarozó urakat és kilépett a szabad juniusi éjszakába, amelynek mesés holdvilága, mint valami reflektor, kóborolt a csillagok égen.

Ott cigarettázott egy padon a piktor és bámulta a nagyszerű képet: a régi vár tornyában, amely a szakadó folyócska felé meredezett, éppen tíz óra, távolról az angol kutyafalka csaholása hallzott, míg a Vértes setét erdősége felől fűszeres illattal lengedezett a tikkasztó juniusi szellő a holdas éjben. Ragyogó nyugalom virrasztott a regényes vidék felett.

— Ni, a mi szép piktorunk már megint buslakodik magában? — És a diadalhoz szokott asszony titkon mosolygott: nagyon kíváncsian várta, vajjon kitör-e a fiúból most a vallomás. — Már megint remetéskedik?

A festő összerendezte, amikor a szép asszony hangját meghallotta, felugrott a padról és eldobta

cigarettjét. Lassan kiérték a fasorból a szakadó folyócskái, amelynek hullámai fehéren tajtékoztak a sok örvénylő helyen.

— Hiszen nekem azt mesélték magáról, hogy nagyon pajkos, vidám cimbor, a legrakoncátlanabb fiu a pesti bohémvilágban. Most meg buslakodik, amióta házunk vendége. Rosszul érzi magát? Vagy talán rossz híreket kapott? — tette hozzá igazi részvét hangján.

— Nem, de... Elhallgatott.

— Nos? — Nos? —

Az asszony ugy hitte, hogy no most felhangzik a szerelmi vallomás és úgy szerette volna tudni, hogy az ilyen huszonöt éves művész, akinek a szíve tele érzélemmel, foje pedig hollófűrtökkel, — milyen „ilyenkor.“ Azok közé az asszonyok közé tartozott, akik merő kíváncsiságból hajszolják bele a férfiakat a szenvedélybe, lelkileg megélik a kalandot, aztán hidegen kiszámítják, hogy milyen következményekkel járna a bátor lépés, mint érvényesülne egyéniségük a lovag új egyénisége mellett, — végül pedig visszatérnek urukhoz, tisztán és sértetlenül és holtuk napjáiig becsületes asszonyok maradnak. Ezek a meg nem történt kalandok hősnői, akik már az első felvonás előtt lépnek le a színpadról, pedig már ki voltak öltözködve és készek, hogy modern házasságtörési drámában szerepeljenek. Olyanok, mint a rabmadár, aki busul, amért fogságban kell eltöltenie életét, de ha nyitva a kalitka ajtaja, ijedten húzódnak vissza a megdöbbenő, végtelen, talányos szabadság előtt.

— Láss, kegyelmes asszonyom, amióta csak itt vagyok vendégszerető házunkban, honvágyat érek olyasmi után, ami sohase volt az enyém. Milyen boldog emberek is ők... Itt van

tást és közigazgatást a magyar közélet alkotmányos szellemével rokon módra idomított volna át, ma a társországok népe tudná, hogy fokozottabb közbiztonságait a közjogi kapcsolatnak köszönheti s ez a Bécs felé való szívtást a Magyarország iránt való rokonszenvvel váltotta volna fel. E két nagy mulasztáson kívül harmadik hibája az volt, hogy nemcsak türe a zágrábi egyetemen a Pliverics-féle horvát államjogi elmélet hirdetését, mely a magyar közjogot vakmerően sérti s a horvát államiség rögzését neveli bele az ifjúságnak mesterségesen kifícámitott agyvelejébe, hanem az elmélet szerzőjét, Pliverics tanárt még magához is édesgette, legszűkebb környezetébe is befogadta, előbb a tartománygyűlésbe, majd a magyar képviselőházba is megválasztotta. Ha felülről ilyen utbagyilkos és ilyen biztatást kap az ifjúság, mi van aztán csodálni való rajta, ha a lelkek megkerülnék, a nemzeti indulatok egyre erősebb lobot vetnek, a nagyhorvát törekvések monomániává fajulnak s az egész horvát társadalom egy forradalmi szervezet halójába kerül, mely egyaránt fenyegeti a Szent István birodalma egységét és a társországok belső békéjét? Nem csodálnók, ha gróf Khuen-Héderváry — kormányzata illetén eredmények láttára — elernyvede s mélabanus maga is elismerné temérdek becsületlen fardozásainak meddőségét.

BELFÖLD

A kiegyezési tárgyalások. Holnap, pénteken folytatják a magyar és osztrák kormány tagjai a legutóbb félbeszakadt kiegyezési tárgyalásokat. E végül dr. Koerber osztrák miniszterelnök *Böhm-Bawerk* lovag pénzügyi, báró *Call* kereskedelmi és *Gjovanelli* földmívelésügyi miniszterekkel már ma este Budapestre érkeztek. Velük jöttek: dr. *Meyer* Róbert és dr. *Stibral* osztályfőnökök, dr. *Spittemüller*, dr. *Föschl*, dr. *Gruber* és dr. *Rössler* miniszteri tanácsosok, valamint dr. *Regner v. Bleyleben* lovag osztálytanácsos. Holnapra megjön *Rádóczy* Szeill Kálmán miniszterelnök is, míg a magyar szakminiszterek már Budapestre vannak.

A Neue Freie Presse mai esti kiadásában a következőket írja:

Ma délután telióra órára ismét osztrák minisztertanács volt kitűzve, melynek tárgya a budapesti kiegyezési konferencia. Ugy osztrák, mint magyar részről az a törekvés nyilvánult, hogy a tárgyalások most finalizáltak. Ha ez azonban a még vitás pontok sokasága miatt nem sikerülne, a befejező konferencia Bécsben lesz.

a házuk, itt a folyó, ott az erdő, ott meg a pocsolyás országot — és ez már a dedapjéé volt, a nagypapjé, az apjéé, — a családé. Amióta csak eszemé, tudja, hová tartozik, megvan a rége, megvan a tűzhelye. Ami csak itt van, mindenhon fűzi valami emlék, mert minden kezdetül fogva egészen a magáé. A falavél, a napugár, a lég. És ha szegényebb sorban élne, de csak egy icipici rög földje lenne, boldogabban nézne az égbe, mint én, aki...

— Hogyan, hát ön nem él családi körben, mint gyermek?

— Igen is, nem is. Fővárosi ember vagyok, — mi lehetne az én szülőföldem? Emlékszem néhány bérkaszárnnyára, ahol katonásdit játszottam a gyerekekkel, akiket alig ismertem, — többre nem. A budapesti aszfalt nem az enyém, mert mindenkié. Szállongó árva levél vagyok ottan, mint százezer más... Ahol senkinek sincs rége, ott én sem érzem hontalanságomat. De elfog a bánat, az irigység, a honvágy, — vagy akárhogy is nevezzük ezt az érzést, amikor rokontalan idegenként tartózkodom egy ilyen igazi családi fészkekben...

Keserű egy mosoly játszadozott az asszony ajkai körül...

— Ez fáj hát magának?

— Igen, hogy tűzhely nélkül voltam és vagyok...

E piktor határozottan új alak a gyűjteményben és a kegyelmes asszony egy ideig gondolkodott, hidegen és számítással. Mikor aztán fantáziája megteremtette a helyzetet, színésző lett; — ez a sorrend az ilyen asszonyoknál.

Egyszerre kevély bubánittal kiegyenesedett, elsőfőtől szemébe lángok lóvtak elő és amint fejét megrázta, homlokára borult a kiszabadult hajzat; olyan volt, mint valami nemes paripa.

— Lássá, én még a nélkül szeretnék élni,

A parlament hurcolkodása. A *Magyar Nemzet* ma este a következőket írja: Az új képviselőház helyiségei már teljesen elkészültek s kellőképpen fel vannak szerelve. A végleges átköltözködés mindazonáltal csak a hó vége felé fog megtörténni, részben azért, mert a Kossuth-ínnepre összegyűleléző képviselők a régi Házban fognak találkozni, s így egyes felszerelésekre szükség lesz. Folyó hó 22-én azután átköltözködnek a Ház hivatalai s minden valószínűség szerint a költözködést a hó végéig be is fejezik.

Mándy nem megy nyugalomba. Egykönyomatos tudósít alapján azt írták a lapok, hogy *Mándy* Lajos miniszteri tanácsos nyugdíjaztatását kérte. Mint a *Pol. Ért.* jelenti, ez a hír nem felel meg a valóságnak. *Mándy* tanácsosnak most szabadsága van és ma jelentkezett *Láng* Lajos kereskedelmi miniszternél, bejelentve, hogy hivatalának vezetését szeptember 10-ikén veszi át.

Valasek — vád alatt. *Nyitrai* jelentés szerint a nyitrai fenytő törvényszék vádtaácsa tegnap *Valasek* Jánost, a verbói kerület pánszlav képviselőjét, *uzgatás* miatt vád alá helyezte. A törvényt igazság kedvéért konstatáljuk, hogy *Valasek* ur a magyar parlamentben verte a mellét, hogy ő milyen nagy hazafi. A nyitrai vádtaács nyilván nem hisz neki. Mi se hittünk.

A Sztérenyi-Györfy-ügy. A kereskedelmi minisztériumban napok óta folytak a tárgyalások a *Sztérenyi* miniszteri tanácsos által kért feggyméni ügyben, melynek vezetésével *Láng* Lajos kereskedelmi miniszter *Cseöke* miniszteri tanácsost és *Szticzovszky* miniszteri fogalmazót bízta meg. Mint a *Pol. Ért.* jelenti, *Cseöke* tanácsos ma és tegnap több mint két órahosszat tárgyalta *Györfy* Gyula képviselővel. A vizsgálat előreláthatólag még a jövő hetet is igénybe veszi, bár a miniszter maga is sürgeti a vizsgálat gyors befejezését.

A vitás tengerszem. *Zakopan*jból jelentik, hogy gróf *Dziadoszky* Tádó tegnap este banket volt a választott bíróság tisztelőjére. A bíróság tagjai ma reggel 7 órakor kimentek a tengerszembe, ahol a menedékházakat néhány napra a bíróság számára tartották fenn. Egy újabb távirat szerint a bírák gyaog megsemmisítették a Bialka-völgyet, azt ahelyet, ahol a patak a Bialkába torkollik és a *Mickievic* vizezést és azután kocsin a tengerszembe hajtottak, ahol megébedtek. Délután folytatták a szemlést. Holnap a *Fekete-tó*t szemlélik meg.

KÜLFÖLD

A Vatikánból. Azok a látogatások, melyeket *Viktor Emánuel* király eddig tett s ezután tenni fog, természetesen a Vatikánban keltik a legnagyobb érdeklődést. Ami eddig történt, az csak megerősítése annak az állapotnak, mely

Olaszországra nézve 1870-ben beállt. Nem teljesedett az a remény, hogy a berlini osztrák-magyar nagykövét távol marad Berlinből az olasz király ottani látogatása alkalmával, amiből az is következik, hogy pétervári nagykövetségünk is csak pusztá véletlenségből volt távol az olasz király ottani látogatása idején.

Most már bizonyos, hogy egy a német császár, mint az orosz cár el fog látogatni Rómába s a Vatikánban különösen a cár látogatása elé néznek nagy aggodalommal. Első eset ez, hogy orosz uralkodó Rómába megy, ami természetesen fölülte hizeleg az olaszoknak, mert ez is megerősödése, elismerése az olasz egységnek. Mivel az olasz király udvariasságból *Loubet* elnököt is meglátogatja, a Vatikánban összes gondja most arra irányul, hogy legalább ezt a látogatást megakadályozza. Mert vagy csak a *Quirinálba* megy el *Loubet* s ez a legnagyobb sértés lenne a Vatikánra, vagy elmegy ide is, oly megállapított etikét mellet, mint ahogy a német császár látogatott el oda s ekkor a franciáországi hívek előtt szétfoszlan a pápa fogáságról szóló legenda. A király persze nem látogatja meg addig *Loubet*-t, míg nem nyer bizonyosságot az iránt, hogy ez a látogatást Rómában viszonzni fogja.

Mélyreható változás Szerbiában. Ha a *Vossische Zeitung* jól van értesülve, akkor a szerb politika mélyreható változás küszöbén áll. Az említett német lap belgrádi levelezője ezt abból az egyetlen tényből következteti, hogy *Belimarkovic* Jován tábornokot, ezt az öreg liberális államférfit nyári időtöltéséről *Szemen*drába hívták, ahol a király jelenleg tartózkodik.

Majd kiderül, hogy ez az utazás pusztán személyes természetű dolog, vagy tényleg a mélyreható változások előhírnöke-e. Kiderül, hogy igaz van-e a német levelezőnek, aki ebből azt következtette, hogy a mostani radikális-haladó párti kormány egy liberális kormánynak fog helyet adni.

Az angol munkás-szövetségek kongresszusa.

A „*Trade Union Congress*” londoni tanácskozásának jelölását rendkívüli érdeklődéssel kísérik Angliában. De érdeklődik iránta a külföld is, mert a munkások parlamenti képviselőtől levén szó, e tanácskozás politikai tekintetben is fontosak. Mivel a kongresszus tagjai *másfél millió* megbízottat képviselnek, a kongresszusnak az a hozandó határozata, hogy az angol munkások szövetsége ezután milyen szerepet vállaljon a választási küzdelmekben, kétségtelenül fontos politikai esemény lesz. Az eddigi jelek szerint a kongresszus 50—60 munkásjelölt állítását fogja elhatározni, s ezek harmadrésze talán be is jut a parlamentbe, hol természetesen a munkások érdekeinek a támogatása lenne a főfeladatuk. A kongresszus tanácskozásának eddig következők az érdekesebb részletei:

Steadman elnök megnyitó beszédében kiterjeszkedett a parlamentnek a munkásosztályra vonatkozó tevékenységére s élesen bírálta az utóbbi időben ho-

amit maga rögnek és tűzhelynek nevez. Nem vette még észre, hogy a fajtámból mennyien epekednek a szabad cigányság után? Barátoknak komédiásokkal, irók és művészek társaságát lesik és tozozódnak a cigánynyal. Minő boldogság lehet sehová se tartozni és ha az ember egyszer meghal, akárhová kerülni, csak a családi kriptába nem. Mit akar?! Tudja-e, hogy annyi a nagybátyám és nagynéném, az unokabátyám és unokanővérem, sógorom és egyéb rokonom, hogy tulajdonképpen egyre nagy gyászban vagyok. Elmulasztom a premiereket és tavaly *Barbi* egyetlenegy hangversenyére se mehettem el. Aztán folyton fekete ruhát hordani, amikor az ember teintjéhez jobban illik a világos szín!... És ez a vidék... ez a paradicsom... Kedves piktorom, ha mi egyszer itt vagyunk, az csak azt jelenti akkor, hogy vagyoni helyzetünk megint összegabalyodott. Szabad szeretnék lenni, nagyon szabad... amugy... amugy tűzhely nélkül...

És szilaj elkeseredéssel nézett a piktorra. Ez meg csak szivta szépségre szomjas lelkebe ezeket a klasszikus vonalakat, amelyek az antik kaméa élességével rajzolódtak oda az éjszaka kéklő derengésében.

A holdvilág szeliden ömlött alá a csillagos égboltról. Tikkasztó bujassággal illatoztak a juniusi rózsák.

És a piktor hallgatott. Még mindig csak a szeme lángolt.

— Ez a fiu ügyetlen — gondolta bosszankodón az asszony.

— Térjünk vissza! — mondá halkan valami léányos szemérmességgel.

Szólanul mentek egy ideig egymás mellett. Az asszony kéjjel hallgatta, mint vacog a huszonöt éves fiu foga hidegen itt mellette a titkos éjszakában. És mégse szól. Se nem tesz.

És most ahhoz a módszerhez nyult az asz-

szony, amely eddig még mindig bevált. A legbüszkébb és a legtitkolódzóbb szív is kitört a maga boldogtalan némaságából erre a ravasz fortélyra.

— Ki maga? — suttogta álmodozó hangon, réveteg mozdulattal végig simítva hajzatán. — Mért kell nekem ilyesmik elmondani?!... Még olyat is, amit magam előtt titkolok?! Miféle hatalom van a maga szemében?! Így még soha se voltam...

Megállt. És rimánkodón így szólt:

— Igérje meg, hogy mindarról, amit most mondtam, senkinek se szól. Előttém sem említi. Várja, hogy én szóljak. — Igéri?

— Szavamra, — felelt mély becsületességgel a fiu. A hangja esuklott, ajka dadogott és forró keze vonaglott az asszony jobbájában.

De egyebet nem szólt. És nem tett.

Az asszony nem értette. Almélkodott. Imhol, egy ifju ember, akit nem tud megejtetni az ő számtalanszor bevált fortélyra, aki tán ki fog siklani, a nélkül, hogy az ő meg nem történt kalandjainak számát szaporítaná, aki nem adja meg magát, pedig lángol és reszket.

Egyszerre egy gondolat villant meg az asszony agyában: hátha csak láza van a fiunak? És megfélekedve minden ábrándosságról és szenvedélyességről, a világ legtermészetesebb hangján azt kérdezte a piktorlól:

— A hideg leli magát, ugyebár?

Az meg szerényen és halkan dadogta:

— Nem, kegyelmes asszonyom.

Amint most a sötét fasorban haladtak, a lombzaton keresztül átragyogott a kivilágított üvegház és már-már hallzott a szivarzó urak hangos beszéde.

A piktor szíve pedig gyötrelmesen vergődött, hogy csakhamar vége... be fognak menni a többi közé...

zott bírósági ítéleteket, melyek a Trade Unionra nagyon károsak voltak. A törvényeket csak az alsóház reformálásával lehet megváltoztatni; erre viszont az szükséges, hogy a munkásszövetségek ezután többet foglalkozzanak politikával, hogy nemcsak nagy ipari, hanem politikai hatalomra is nőjének.

O'Grady szocialista, a bristol-i kongresszus elnöke örökléti kívánja a parlamenti bizottság évi jelentéséből a koronázás megemlékését, mert a munkások semmitsem várhatnak a királyság intézményétől s ily eseményekkel foglalkozni nem a munkás-kongresszus feladata. O'Grady javaslatát azonban elvetették; ellenben elfogadták a nem-szakképzett munkások delegátusának azt az indítványát, mely elítélte a délafrikai háborút, mint igazságtalant. „Különbön is — mondá Northumberland képviselője — a háborút csak a tőkepénzesek s a londoni tőzsde tőzseimerei érdekében indították meg.”

A nem-szakképzett munkásokhoz számított gázgyári munkások delegátusa hevesen megtagadta Kithenert, aki a munkaadókat arra akarja bírni, hogy munkásaikat bocsássák el, s helyettük Délafrikából visszatért tartalékosokat alkalmazzanak.

Orosz próbálkozás Közép-Ázsiában. Az orosz diplomácia, régi hagyományaihoz híven, sohasem nyugszik. Most, hogy Kínában egyideig nem működik, mert célját Mandzsúországnak elfoglalásával ugys elérte, Európában pedig békések a politikai viszonyok, ismét Közép-Ázsiával kezd foglalkozni s makacsul követi azt a célját, hogy közvetlen szomszédságba kerüljön Indiával. Afganisztán még utáiban van Oroszországnak, előbb tehát meg akarja itt szilárdítani az orosz befolyást, hogy ezt a legelő kedvező alkalommal az okkupáció követhesse. Magának az orosz pénzügyminiszternek a lapja agítal a mellett, hogy Kábulban orosz diplomáciai képviselőt állítsassék föl. Ha ez meglesz, az orosz pénz akkor csinálhat Afganisztánban politikai zavarokat, amikor neki tetszik.

Az oroszországi parasztavargások után. Engelhardt saratovi kormányzó a minap szemleletet tett az igazgatása alatt álló területen, hogy a meg-megismétlődő parasztavargások által alaposan veszélyeztetett rendet helyreállítsa. A „Saratovszkijá Vjedomoszi” szerint ennek a szemleletnek pozitív eredményként azt derítették ki, hogy a szocialista agitáció mely gyökeret vert a parasztság közt. Gyebovkában Engelhardt elrendelte, hogy azokra a parasztoakra, kik a biratosok vagyonát pusztították és rabolták, szigorú testi büntetést mérjenek, ezt a barbár rendeletet azonban visszavonta, mert a parasztok a feszülte esküdtek meg, hogy ezentul engedelmessé válnak a hatóságoknak. Petrovskiban azt konstatálta Engelhardt, hogy a parasztok több falut csak azért gyújtottak föl, hogy annál jobban terjedjen a zendülés. A parasztok „jobbulszuknak” jelöl mind átadták a kormányzóknak azokat a forradalmi könyveket, melyeket az utazó politikai agitátoroktól kaptak. Szóval, a

Most hirtelen megállt az asszony, sötét árnyékba húzódott, lesütötte a szemét és egy ideig hallgatott. Aztán megszólt:

— Most mindjárt bemegyünk. Megmondom, tudja, mit vártam most... Azt, hogy maga szerelmet fog vallani nekem... Mert tudom, hogy szeret...

Hát éppen csak ennyi kellett még az ifjunak. Valami fájdalmas hörgéssel átölelte az asszonyt, aki egyzserre csak sok fekete haját, két meredt, valószínűtlen szemféhérséget látott és valami meleg szájából közönlő friss vadállati meleget érzett. Ebből a vadállati melegségből, erős férfilehelletből ez a hörgés csuklott elő:

— Szóljunk Nagybányára!
Valami óriási diadal reszkettette meg az asszony testét. Kibontakozott, két kezébe szorította a fiu arcát és nézte...

Hát ilyenek az ilyen huszonöt éves piktorok „ilyenkor”! Es Nagybányára akarnak szólni...

Az asszony nézte. Szinte azt lehet mondani, hogy megrögzítette a fiu feldult képét máris gazdag gyűjteménye számára. Majd egészen nyugodtan így szólt:

— Láss, intézzük el ezt a meg nem történt kalandot. Tegyük föl, hogy képes lennők valami ostobaságra — hiába — kettőnk egy egész világ választana el.

Es most szépen, hidegen, mint valami novella-író szembeállította egymással egyéniségüket, hogy gondolatban végigélje a kalandot:

— Maga tűzhelyet keres, — én meg menekülök előle. Meghalni tudnék magával. De élni nem.

Es berohant az üvegházba. Egyenesen az urához.

A piktor bambán nézett utána. Sejtelte so volt róla, hogy kettejük közül csak ő a becsületos.

lázongó vidékek alaposan lecsendesültek, jó utra tértek s azon is maradnak a legközelebbi alkalomig.

A német császár Posenben.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, szeptember 4.

Ugy volt, hogy a német császár az ötödik hadtest gyakorlataira megy Posenbe, de ugy Németországban, mint egyebütt, mindenki meg volt róla győződve, hogy poseni látogatása elsőrangú politikai eseménnyé női ki magát. A németek hírlapi cikkeiben s egyéb enunciaciókban nem vágtak előbe a császár programjának, de magukban azt remélték, hogy az agitáció által teremtett állapotokba vaserélylyel fog belenyulni a császár keze s az ottani németiséget tömör falankszszá egyesíti a lengyelek ellen, akiket azzal vádolnak, hogy titokban Posen elszakítására törek-szenek. Ha ez képtelenség is, ha kivihetetlen is, de ürügynek éppen elég jó arra, hogy a könyörtelen germanizáció munkáját a keleti tartományokban szentesítse.

Hát a németek többet kaptak, mint amit reméltek, s különösen a nagyméret aspirációkkal kibélelt Aldeutscher Verband ujjonghat örömben, s egyelőre elterelődik gondolata attól, hogy egyebütt a németeket elnyomják.

Mivel a német császár immár két-három napja van Posenben, azt kezdték hinni, hogy tartózkodni fog a lengyel-kérdés érintésétől, ne-hogy rontsa a hangulatot. Most azonban kiderült, hogy a császár poseni programjának éppen ez a legfőbb pontja, ezt a legünnepelesebb alkalomra tartogatta, s a keleti tartományokra vonatkozó terveit a tartománygyűlési marsall hó-dóló beszédére adandó válaszban fogja nyilvánítani. A császár tehát ezuttal sem tagadta meg magát s ismét nyilatkozott, mint Marienburgban, a német lovagrend székhelyén. De a két beszéd közt megdöbbenő a különbség. A lengyelek végtelékig el lesznek keseredve, s a reménytelenség kétségbeesésével fogják szervezni a nemzeti ellentállást társadalmilag (mert politikai téren tehetetlenek), a németek pedig jobban fog-nak ujjongani, mint a marienburgi beszéd után, mert immár szent bizonyosság, hogy Posen sorsa, a lengyeliség jövője a legfelsőbb helyről is meg van pecsételve, s az államhatalom szertelen ere-jével megkezdett és támogatott germanizáló pro-cesszus tartamát csak a lengyelek kétségbeesett ellentállása nyújthatja meg valamennyire.

A marienburgi beszéd heves, eruptív, meg-gondolatlan temperamentum eredménye volt, míg a császár most nyugodtan, alapos megfontolással beszélt. Rideg nyugalommal, de ellenkezést nem tűrő kéréllhetetlenséggel jelenti ki, hogy meg-várja hivatalnokaitól, miszerint parancsainak és utasításainak feltétlenül engedelmeskednek s ha-bozás nélkül hajtják végre azt a politikát, melyet a császár a tartomány érdekében helyesnek ta-lált. Ezentul csak poroszokat fog ismerni Posen-ben s „gondoskodni fog róla, hogy ez a tarto-mány mindenkor jó porosz és jó német maradjon.”

Ez a régi nyugalom sokkal fenyegetőbb, sokkal vigasztalanabb, mint a marienburgi heves, elő nem készített kitérés s a császár megmá-síthatatlan szándékát nem a marienburgi, hanem a poseni beszéd árulja el. Sok kommentár fogja követni ezt a beszédet, de nem lesz közte nagy Németországban egy sem, mely azt vitatná, hogy ha helyes ez az eljárás Posenben, akkor helyes-nek kellene lennie másutt is, ahol a salus reipublicae szintén suprema lex.

A német lapok, amelyek eddig a német császár példáján fölbuzdulva, a legdurvább han-gon irtak a lengyelekről, most, mintha elő akarták volna készíteni a poseni beszédet, stílust változtattak s meglepő nyugodtsággal írnak róluk. Sőt hize-legnek is nekik, mint a berlini „Localanzeiger”, mely legutóbbi cikkében azt írja, hogy a lengyel hállás, nemes faj, mely „nem szereti a civakodást s mély érzéssel viszonozza azokat a jótéteménye-ket, melyekben részesül. Jól tudja, hogy mit kö-szönhet a német földnek s főképp a porosz ki-rályoknak, kik megszabadították őket a slahta sanyargatásaitól.”

Posen, szeptember 4.

A császár meghívására tegnap ideérkezett Csertkov városi főkörmányzó. Továbbá a III. Frigyes Vilmos nevű viselői pétervári testőrgyalogvezrednek parancsnoka, egy ezredese és tizenhat tisztje.

A császári párnak a főparancsnokságon ma adott reggelijére a házban lakó kíséretben kívül még hivatalos volt Frigyes Vilmos trónörökös és Stülpnagel tábornok nevével és leányával. Délután a császárné nagy fogadás volt. Este hét órakor a tartományi muzeum termében diszebed volt. Az ebédnél Vilmos császár felkészítőt mondott az orosz cárra, mire a zenekar az orosz himnusz játszott. Stülpnagel gya-lagsági tábornok, az 5. hadtest parancsnoka a császár s tetsésével válaszolt, amit a jelenlétük lelkesen ismétettek. A várost fényesen kivilágították. Este tizedél órakor nagy takarodó volt. Vilmos császár Csertkov orosz főkörmányzónak a feked-sasrendet adományozta.

Posen, szeptember 4.

Vilmos császár tegnap este Bülow birodalmi kancellárral érkekezett. Ma Stableszki érseket fogadta a császár. Az 5. hadtest ezredei ma reggel kivonultak a hadgyakorlatokra.

Posen, szeptember 4.

Ma délelőtt leplezték le a Wilhelmsplatzon Frigyes császár szobrát, amelyet Böse charlottenburgi szobrász alkotott. A leleplezésen jelen volt a császári pár, a trónörökös, az itt időző hercegek, Bülow birodalmi kancellár, Rheinbaben, Gossler, Hammerstein és Studt porosz miniszterek, a tábornoki kar, a polgári hatóságok képviselői, Radziwiłł Ferdinánd herceg és mind a két telekezet papsága. Miután a császár a főpolgármestert üdvözölte, a polgármester elmondta az ünnepi beszédet, amelynek végzetével a császár intésére lehallott a lepel a szoborról, miatt a jelen voltak a császár lelkes éltetésébe törek ki. A császár megnézte azután a szobrot, amelyre a trónörökös letette az első koszorút. A szoborleleplezés után a császári pár és az ünneplő elkekecségek a tartomány-házába mentek, ahol már összegyűltek a tartományi rendei. Baró Wilamo-witz-Möllen marsall beszédet intézett a császárhoz és átnyújtotta neki a díszserleget. A császár hosszabb beszéddel válaszolt és elfogadta az italt.

A tartománygyűlési marsall hó-dóló beszédére adott válaszában a császár megköszönte azt a hazafias érzést, amelyet a szónok beszédében kifejezett s amely-lyet a hazafias fogadás megerősített. Azután így foly-tatta beszédét:

— Hü német lakosság körében vagyunk itt, egy hü német városban és hü a munka is, amelyet a németek az ország felvirágztatására érdekében végeznek. Ha azt akarjuk, hogy ez a munka, amelynek végéjé a ország és a nép fellendítése, az egészséges hasznára és javára sikerüljön, először is szükséges, hogy a né-metek szakítsanak örökös hibáikkal, a pártosko-dással, hogy az egyes ember kéz legyen fel-áldozni egyéniségét és az összességgel egye-sülve működni, amint hajdan a német-rend lovagjai lemondtak személyes függetlenségükről és kényelmükről és beilleszkedtek a rend erős szervezetébe, hogy szakadatlan ke-mény munkával a német kultúrát terjeszszék. Másodszor természetes, hogy hivatalnokaim feltétlenül utasításaim szerint és parancsaim-nak engedelmeskedve halozás nélkül hajtssék végre azt a politikát, amelyet a tartomány é-redekében helyesnek találtam. A nép és a hiva-talokok együttműködése a korona vezetése alatt az évek folyamán okvetlenül elő fogja mozdítani a tartomány áldásos fejlődését.

Nagyon sajnálom, hogy nem-német alatt-valóimnak egy része csak nehezen látszik alkalmazkodni viszonyainkhoz. Ennek okát két téve-désben találhatjuk meg. Az egyik az, hogy mindnyájukban ébren tartják a vallásukért való aggodalmat. Aki azt állítja, hogy katho-likus vallásu alattvalóimnak megnehezítik hitük gyakorlását, vagy hogy arra kényszerítik, hogy hitükétől eltántorodjanak, nagyot hazudik. Egész uralkodásom és aachen szavaim bizonyítják, hogy mennyire tisztelem a val-lást, vagyis minden egyes embernek isten-hoz való személyes viszonyát. Az ilyen rá-galmazó megsérti annak a nagy királynak az utódját, aki azt mondotta, mindenki üdvö-züljön a maga hite szerint. A másik tévedés az, hogy fenntartják az emberekben azt az aggo-dalmat, hogy törzsi sajtósaikat és hagyomá-nyaikat el akarják törölni. Ez nem áll. A po-roosz királyság sok törzsből alakult, amelyek büszkék régi történetükre és sajátosságaira. Ez azonban nem akadályozza meg őket abban, hogy mindenképp jó poroszok legye-nek. Ugy legyen itt is. A hagyományok és em-lékek nyugodtan fennállhatnak. De ez már a történelmi, a múlté. Most csak poroszokat ismerlek itt és tartozom vele elődeim munkájának,

hogy gondoskodik róla, hogy ez a tartomány feloldhatatlanul össze legyen kötve a porosz monarchiával, hogy mindenkor jó porosz és jó német maradjon. Ezt a serleget, telve a szép Rajna partján nőtt szőlő nedvével, Posen tartomány és fővárosa jólétére írtam. Azután a tartománygyűlés legöregebb tagja élte a császárt.

Posen, szeptember 4.

A császár a főpolgármestert titkos kormánytanácsossá, Posen tartomány főelnökét valóságos titkos tanácsossá excellenciás címmel és a telepítőbizottság elnökét valóságos főkormánytanácsossá az első osztályú tanácsosi rangban nevezte ki.

HIREK

Raubart százados.

Csak nemrégiben kellett megismételni a sajtóban azt a sajnós igazságot, hogy a közös hadsereg semmiféle közönségben nincs velünk, a hadi terhek magyar részesével. Azaz hogy ez így rosszul van mondva. Mi nemcsak hogy magyarok, hanem Magyarország vagyunk. Egész az egészben. Kötelezetek arra, hogy a közös költségekhez való hozzájárulás arányában embert és pénzt adjunk a hadseregnek s ezzel szemben arra való jogokkal fölruházva, hogy rendelkezünk is vele. Természetes, hiszen a miénk. Ha károsodás nélkül föl lehetne osztani az embert, minket illetve meg minden katonának egy harmada s ami a véráldozatot illeti, abban ugyancsak pazarok voltunk. Aránytalanul pazarabbak, mint ahogy ránk diktálta volna a kvóta. — S Zágrábban a tiszték kintjában föláll egy jól bevasorozott horvát születésű osztrák-magyar tiszt és ledekamlója Magyarországot. A többi tiszt jóakaratu mosolylyal hallgatja a virszinia-füstben, hogy mi mindent beszél össze-vissza. Murány várát megostromolják. (Ez a haditény egymásnak ellentmondó, zavaros nyilatkozatokkal cáfoltatott meg. Tehát: tény.) Országok nem mondható nemzeti érdeksüket odáig alácsontyják, le néhány uniformisba bújtatott katonabandával, hogy a magunk rögén állva, megindultan tapsoljunk meg a Rákóczy-indulót és hálás olvadékonysággal éljenünk a Himnuszért, ha a katonák kegyeskednek csinadrattázzni a dalamára. S nem külön társadalom, hanem tölünk messze álló, egész más világ az a katonaság, ami közöttünk él. Magukban állnak s nem is kíváncsiak reánk. Külön, az ő természetrajzuk szerint módosult kávéházaik vannak, a mikben a bécsi lapok dominálnak a budapestiek felett, kettő közülük már külön társaság villamoson, utcán, egy pedig egyedül in ebben a nagy városban, hétszáz ezer ember között. Nem itthon, hanem idegenben. Magyar földön. Nemcsak a nyelvük különbözősége választja el őket tőlünk. Budapesten — sajnos — gyönyörűen meg lehet élni még a német szóval és pedig a társaságban, nem annak a keretein kívül helyezkedve. Valami meg nem magyarítható, semmiképpen sem indokolt idegenkedés az, amivel elhuzódunk tőlünk. Mintha a huszonöt-estendő osztrák fiatal ember, a mi közös haderőnkben szolgáló hadnagy még mindig az ötvennégy estendővel ezelőtt lezajlott konfliktust keresné rajtunk. Óvatosan jár közöttünk, mintha valami kellemetlenségtől kellene tartania s abban a szellemben, amelyben valami tulsóországbeli katonaiskolából kibocsátották, kész ítélkező bírónak lenni, ha a magyar ajkáról történelmet hall nagy nevekben: — Rákóczy, Kossuth, Klapka szóban, muzsikában rebelliót jelent. Elképedve kérdezi az ember, hogy milyen lehet ezekben a katonát nevelő intézetekben egy olyan óra, amelyen objektív történelmet adnak elő egy olyan nemzet életéből, amelylyel kézen fogva kell haladnia Ausztriának.

Dehát ez a helyzet és ezen csak egy hirtelenében változtatni nem lehet. Ahogy esztendőnk hosszú sorának munkája teremtette

meg a mai állapotot, úgy egy esomó újabb esztendőbe telik a nivellálás is, ha ugyan valaha sikerül. Addig pedig kárát valljuk mi is, de a katonák is annak, hogy nem akarunk ismerkedni. A jó magyar anyag nem válhatik azzá az ideális katonává — ellenséges kézből, amire predestinálva van s minden bőrközi hangulatban tartott tőszit dacára tovább tart a hadsereg és a magyar társadalom között a lappangó idegenkedés, aminek a mi részünkről minden pillikától távol álló egyszerű és józan oka van. Nem látjuk a gyermekeinket szívesen olyan emberek kezében, akikből a legelemibb igyekezet hiányzik ahhoz, hogy igazán megismerjék a magyar fiut. Mert a fajokkal való elbánást nem lehet egy kaptárfára huzni. Ami katonanevelési metódusnak jó például a salzburgi kaszárnyában, annak az alkalmazása helytelen Szolnokon. Minden egymástól eltérő elemet más-más fogatnyúló fogva lehet csak összehordani egy közös cél szolgálatára. A katonának a tiszt a tanítómestere s jogos az aggodalmunk, hogy a magyar fiuk kiképzése mindeztől nem lehet se igazán emberes, se igazán célravezető, a míg a tanítómesterek a társadalomban másik társadalmat csinálva, nemcsak hogy nem igyekeznek behatolni a magyar átlag megismerésébe, hanem elhuzódnak tőle. Hogyan tudnák akkor fölbeszélteni az értékét a kezükre bízott emberanyagnak?

Egy esomó Raubart kapitány kellene ahhoz, hogy megváltozzék a mai állapot. Értelmes, komoly, józanészű katoná, aki tisztában van a dolgával. Osztrák ember, aki azonban tudja azt, hogy egy osztráknak és magyarnak közös ügyet szolgál. Szegedre helyezték, megtanult magyarul. Magyar fiukból farag katonát, mi természetesebb tehát, mint hogy megismerkedett azzal az emberanyaggal, amivel bibelődnie kell. Fura mesterember volna az az asztalos, aki nem tudná, hogy micsoda fából való deszkát gyalul, — úgy kell lenni, hogy kitanulmányozta a magyar fiu lelkét is. Belemélyedt a munkájába. Megtalálta a rejtett fogatnyút, aminél fogva közös, félig magyar, félig német katonát lehet csinálni a tanya nádfődele alól berukkolt gyerekből. Kieszlette az ismeretségi révén azt a hihetetlenül egyszerű igazságot, hogy minden kurta-vasnál, pofnál s brigád-áristomnál többet ér; az okos szó. Az olyan emberrel szemben is, akinek a konok energiája mellé még a vallási fanatizmus is odaáll előlnek. Azt ugyan rángathatják az urak. Nem mozdul. De megindul két okos szóra.

Eddig az volt a divat és elég kényelmes divat, hogy a nazarénus katonát, aki nem fog a kezébe fegyvert, becsútkák. Aztán újra becsútkák és újra s végül tömlőben pusztult el a szerenesetlen. A szegedi százados fordított egyet a dolog rendjén. Kivette a nazarénust az altisztek puskavesszője alól s megértette vele, hogy amit cselekszik, so istennek, se embernek nem lehet tetsző. Otthon hagyni a családot, a gyermekeket, hogy veszeszenek éhen s aztán mártíroknak — nem emberség. Tetszett volna előbb meggondolni a hite dolgát. Addig, amíg nem volt a sorsához kötve egy esomó gyámoltalan sorsa. S a nazarénus nagyot bánt. — Az ám. — S az osztrák születésű, nevelésű tiszt ez után a győzelem után büszkén mehetett végig az utcán. Rábizhatja a gyermekét az aggodalmas anyja a katonasorban. Ez az ember nemcsak beszélni tud már magyarul, hanem gondolkodni is.

Bár tanítaná meg rá a kollégáit is.

(Th.)

Budapest, szeptember 4.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Augusztus 31-én új előfizetés nyit a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatni a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldessük tovább.

— Személyi hírek. *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter ma délelőtt kihallgatást adott. — *Gulner* Gyula belügyi államtitkar hosszabb ideig tartó szabadságát a mai napon megkezdte. — *Vörtesy* Kálmán miniszteri tanácsos, a kereskedelmi minisztérium elnöki osztályának vezetője szabadságát megkezdte. melyet Atrikában fog tölteni. Eze időre az elnöki osztály vezetésével *Láng* kereskedelmi miniszter dr. *Lersch* Vilmos miniszteri titkárt bízta meg. — Dr. *Stiller* Bertalan egyetemi tanár nyári tartózkodási helyéről visszatért a fővárosba és megkezdte működését.

— A király Pólában. Pólából táviratozták: Ma reggel 1/2 órákor a *Miramare-yacht* 6 felsőlével és *Rajner* főherceggel innét utnak indult. O tellege és a főherceg megszemlélte a Barbariga csoport és a Peneda erőd erődítményeit. Fél 12 órákor visszatértek a hadi kikötőbe. 12 órákor a *Miramare-yacht* reggeli volt, amelyen részt vett *Rajner* főherceg, báró *Beck* vezérkari főnök, báró *Spain* tengernagy, tengerészeti parancsnok, *Succovaty* hadtestparancsnok, *Kropatschek* tüzérségi főfelügyelő, *Mimutilo* altengernagy, *Montecuccoli* ellentengernagy és több törzstiszt.

— *József Ágostek* Kolozsvárról táviratozták, hogy *József Ágost* főherceg udvarmesterei hivatalától értesítés jött az Erdélyi Kárpát-Egylethez, hogy az egylet Erzsébet lobogójának felszentelésére és néprajzi muzeumának megnyitására a főhercegi pár Kolozsvárra érkezik. E táviratból megúdhajtuk azt is, hogy a főhercegi pár jelen lesz a Mátyás király szobrának leleplezésén is, minthogy az Erdélyi Kárpát-Egylet ünnepei egybeesnek a nagy király emlékének megünneplésével.

— *Ferenc Ferdinánd* tengernagy. Bécsből táviratozták nekünk, hogy a *Neues Wiener Tagblatt* jelentése szerint a király *Ferenc Ferdinánd* főherceget tengernaggyá nevezte ki.

— *Cseh Ervin* Baján. Bajáról táviratozták: Báró *Cseh Ervin* horvát miniszter tegnap Bajára érkezett, hogy az ev. ref. főegyházmege ezidei tanácskozásait mint világi elnök vezesse. A miniszter *Schmauss* főispán társaságában érkezett Bajára, a pályaudvaron dr. *Hegedüs* Aladár polgármester fogadta a városi tanács tagjainak az élén. A ref. papság és nagyszámú előkelő közönség is megjelent a miniszter fogadására. Az egyházmege tanácskozásain a iolyó ügyeken kívül néhány lelkes nyugdíjügyét is elintézték. A miniszter ma utazott vissza a fővárosba.

— A cárné családja. Berlini tudósítónk, a *Berliner Lokalanzeiger* révén, kalandos hangzó s egyelőre ellenőrizhetetlen híreszteléseket közöl velünk. Arról van szó, hogy Pétervárott nem hisznek *Alexandra* cárné korai lebetegedésében. A félhivatalos bulletinek korai szülésről szöveltek. Jól értesült körökben azonban azt mondják, hogy nem volt korai szülés, hanem a képzelt áldottság különös esete. Orvosok lehetetlennek tartják, hogy miután a cárné kilenc hónapon tul volt áldott állapotban, csak normális szülésnek kellett volna történnie, még ha a magzat holtan jött volna is a világra. Arra is utalnak, hogy kora szülés esetén nem volna a cárné állapota teljesen veszedelem nélkül való s úgy testi hőmérséklete, mint erővesztése egészen rendes. A cárné meg volt győződve, hogy anyaságnak néz elébe s nem világosíthatták föl tévedéséről, mert sohasem engedte magát orvostól megvizsgáltatni. Tegnap végre elhívták *Ott* tanárt, aki a leghatározottabban megállapította, hogy a cárné nincs és nem volt áldott állapotban. Az ilyen eset és a vele járó jelenségek nem ritkák. A *Lokalanzeiger* közleményének szavahihibeségét megerősíti egy újabb pétervári távirat, amely arról szól, hogy *Alexandra* cárné testvéreivel és a cárral szeptember kilencedikén a nagy hadgyakorlatokra és onnan a Krimbe megy. Bármennyire kalandosnak hangozék is ez a híresztelés, megerősíteni látszik azt az a koppenhágai magántávirat, hogy az orosz udvarban a hangulat nagyon nyomott. Az özvegy cárné, aki Pétervárott volt, holnapra Koppenhágába várják, ugyintén a fjedelmli vendégeket is, mert a cárnénak teljes nyugalomra van szüksége. Kétségnek tartják, hogy a cár részvegyen a nagy hadgyakorlatokban, jöllehet *Alexandra* cárné állapota normális.

— Az új rektor. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a közoktatásügyi miniszter dr. *Kéty* Károly egyetemi nyilvános rendes tanárnak a budapesti királyi tudomány-egyetem rektorává történt megválasztását jóváhagyta és nevezett ebben a minőségében megerősítette.

Az új rektorral ma délelőtt testületileg tiszteltgett a tudomány-egyetem közgazgatási és questurai tisztviselői kara. A tisztviselők vezetője, dr. *Margitay* Antal tanácsjegyző üdvözölve az új rektort, élénk színekkel festette az egyetemi tisztviselői helyzetét és kérte a rektort, hogy az adminisztrációs bajok segítsen. A rektor igen szívesen fogadta a küldöttséget és megígérte, hogy készségükkel lehetőleg minden tekintetben eleget fog tenni.

— Az elmaradt diákkongresszus. Dr. *Ludwig* Reisz, a *Corda Fratres* nemzetközi diákszövetség el-

möke és dr. *Szemernyey* Kornél, a magyarországi osztály elnöke, a tegnapi kibocsátott körlevelük okaira való hivatkozással lemondottak a szövetségben viselt elnöki, illetve alelnöki tisztükről.

— **Heller Ágoston halála.** A Magyar Tudományos Akadémia főkönyvtárosa, kiváló hírtudománytudósunk, dr. *Heller Ágost* ma, ötvenkilenc éves korában meghalt. A kiváló tudós halála, aki különösen a fizikai tudományok terén szerzett nagy érdemeit, széles körökben kellett méltó és őszinte részvétet. A halottat pénteken délután temetik az Akadémia oszlopcsarnokában.

Dr. *Heller Ágoston* a budai József-megyei temetőn végezte tanulmányait, honnan Heidelbergba ment s *Helmholtz* és *Kirchhoff* tanítványa volt. Magyarországra visszatérve, a budai főreáliskolában a fizika tanára lett. Csakhamar megválasztották a természettudományi társulat könyvtárosává s a kilenvenes évek derekán az Akadémia is fölvette tagjai sorába. Utóbb pedig főkönyvtársává választotta. Kiváló tudományos munkásságának eredményeit kitűnő könyveibe fektette le. Megírta a fizika történelmét Arisztotelésztől Newtonig, de ez a munkája csak német nyelven jelent meg. A fizika tizenkilencedik századbeli történetén kívül kitűnő kisebb dolgozatokkal is gyarapította a magyar természettudományi irodalmat.

— **Vacsora Bíró Lajos tisztelőre.** A budapesti entomológusok társasága *Bíró Lajos* szerencsés hazakerzése alkalmából holnap, pénteken, este fél nyolc órakor a Muhr-tele vendéglő külön helyiségében (Kerepesi-ut 44. sz.) estélyt rendez.

— **Lord Chaplin Keszthelyen.** Lord *Chaplin* aki tudvaleg a transvaali löszállítások ügyében az angol parlamentben ánterpellált, Budapestre mint gróf *Festetics* Tassziló vendége Keszthelyre érkezett. Keszthelyen, mint onnan távirják, a lord házigazdája kíséretében reggel kikocsizott a lovassági gyakorló-térre ahol a pécsi honvéd-huszárezred gyakorlatát szemlélte meg. Különösen az iránt érdeklődött lord *Chaplin*, aki maga is előrangú lövész és versenyistálló-tulajdonos, hogy a tartalékos lovak az alig pár hetes gyakorlat után minő kondícióban vannak s mennyire képesek a különböző menetekben gyakorlatokat végezni. *Fantossy Sándor* százados osztályparancsnok vezetése alatt álló három szakaszból álló osztály először századonként végezték gyakorlatokat azután pedig az osztály együttesen gyakorolt. Lord *Chaplin* *Festetics* Tassziló tolmácsolására többször kifejezést adott *Fantossy* osztályparancsnok előtt éiragadták és annak, hogy a magyar lovarkör mondott elítélő vélemények mennyire nem felelnek meg a valóságnak s hogy remélhető, hogy az angol parlament s az intéző körök ezután informálva lesznek arról, hogy a magyar ló a legalkalmasabb s legjobb katonaló. Este *Festetics* Tassziló fényes ebédet adott vendége és a huszártisztaik tisztelőre.

— **Gyulai Pál öröke az egyetemen.** *Gyulai Pál* utódlóra a most megjelölt rektorválasztáson szerepelt az egyetemen. Katedrájáról a múlt iskolai év végén visszavonult és az új iskolai évben *Gyulai* tárgyból, a magyar történelemből a következő tanárok hirdettek előadást.

Dr. *Boöthy Zsolt* nyilvános rendes tanár: „A magyar irodalom XIX. századbeli történetének áttekintése”, *Boöthy Zsigmond* magántanár: „A magyar irodalom története kezdetétől a XVI. század végéig”, és „A XIX. század regényirodalmát”, dr. *Zolnai Gyula* magántanár: „XIV. és XV. századi magyar nyelvemlékek”, dr. *Horváth Cyrill* magántanár: „A XVI. század énekköltése” és dr. *Décsi Lajos* magántanár: „A magyar irodalom története 1606—1772-ig” címen.

— **Magyar Irók Segélyegylete.** *Kosma Andor*, mint a Magyar Irók Segélyegyletének új titkára a következő sorokat teszi közzé:

A Magyar Irók Segélyegyletének titkárává választatván, kérem, hogy az egyletnek szóló írásbeli közleményeket az érdekeltek nevére, Budapest, Vigadó-tér 1. szám alá ömazzék. Egylet ügyekben ugyanott (az Első Magyar Általános Biztosító Társaság helyiségében) minden kedden délután 3—5 óra között személyesen is értekezhetni velem.

Budapest, 1902 szeptember hó 4-én.

Kosma Andor.

— **A martiniquei áldozatokért.** A martiniqueiek segítségére a *Budapesti Újságírók Egyesületéhez Maly Antal* (Temesvár) öt korona adományt küldött. Ezzel az adománnyal a gyűjtés eddigi eredménye 10.155 korona 75 fillér és 10 frank.

— **Ünnepelt főispán.** *Latinovits Pál* főispánról, mint bajai tudósítónk jelenti, ma *Lollok Alajos* pártelnök vezetése alatt a rigyiozai választókerület 400 tagu küldöttsége tisztelgett, hogy a választók által készített díszes albumot átnyújtsák. Az emlékirat, amelyet 1898 választó irt alá, hiven tükrözteti vissza azokat a kiváló érdemeket, amelyeket, Bácsmegey derék főispánja, mint a rigyiozaiak volt képviselője, a megye és a kerület érdekeinek istapólasa körül szerzett. A főispánhoz *Lollok* pártelnök beszédet intézett, amelyre

a főispán válaszul kijelentette, hogy ugy a mulban, mint a jövőben is az lesz a törekvése, hogy a nép érdekeit minél nagyobb mérvben előmozdítsa.

— **Egy szerb tanító, ha politizál.** Újvidék városa is megkapta a meghívót a fővárosi nagy Kossuth-ünnepségre és mai közgyűlésén elhatározta, hogy csatlakozik az országos mozgalomhoz. Ugyanekkor a főispán indítványára azt is elhatározta, hogy 19-én diszgyűlést tart. A közgyűlésben résztvevő hazafias szerbek is csatlakoztak az indítványhoz, de egy szerb mégis akadt, aki a diszgyűlés ellen szavazott: *Milovanovic* Kuzman szerb tanító. Szavazatát egybeként meg is okolta a tanító ur. A Kossuth-ünnepet egészen fölöslegesnek tartja, mert — mondotta — sokakban az 1848-iki érzelmeket utjáná fel. A közgyűlés halotti némasággal felelt erre az izléstelen dikcióra. *Milovanovic* tanító ur sokat érthetne ebből a némaságból. Annnyit mindenesetre, hogy nagyon siralmas volt a szereplésre, amelyely különben sikerült bebizonyítania, hogy mennyire nem való ő Magyarországnépiskolájába. Ha nagyon vágyódik politikai babérokra, legjobb is lesz, ha nem zavartatja magát az iskolai oktatással és kizárólag a közgyűlési terembe helyezi át működését. Az iskolában, ahol idegenajtu gyermekcsereg van gondjaira bízva, ilyen tanítót megtrúni nem szabad.

— **Kossuth Lajos emlékezete.** A jövőrösi Kossuth-ünnep rendező-bizottsága *Lakatos Miklós* elnöke alatt a Sas-körben értekezletet tartott, melyen számos egyesület küldötte jelent meg. Az ülés legfontosabb tárgya a szeptember 19-iki kivonulás kérdése volt. A főváros hatósága tudvaleg délután 12 órára tüzte ki a mauzoleum alapkövetelét idejét s minthogy ezen a terven változtatni nem akart, a rendező-bizottság a polgárság kivonulását délelőtt 11 órára tette s így a főváros ünnepségét közvetlenül követi a polgárság ünnepe. Az ünnepi menet vezetésére *Polónyi Géza*t, a Sas-kör elnökét kéri föl.

*Czegled*en szeptember 18-án leplezik le az ország egyik legnagyobb Kossuth-szobrát, melyet *Horvay János, Réna József* jeles tanítványa mintázott. Az érebeöntött szobrot ma vették át Kossuth Ferenc, *Czegled* város országgyűlési képviselője és *Gubodi Ferenc* polgármester. A jövő héten *Czegled*re szállítják a szobrot és elhelyezik a már csaknem kész talapzatra.

Baranya vármegye ma tartotta báró *Fejérváry Imre* főispán elnöke alatt rendes közgyűlést. A közgyűlés egyhangúlag elhatározta, hogy Kossuth érdemeit jelezdőlőnybe foglalja, továbbá születése századik évfordulójának megünneplését a társadalom keretében hagyják, a mauzoleum alapkövetelésénél az alispán vezetése alatt küldöttség jelennek meg és Kossuth sírjára díszes koszorút helyeznek.

Igló város képviselőtestületének mai gyűlésén elhatározták, hogy a város is megünnepli Kossuth Lajos emlékeztét. Az előestén tájékoztatást és kiváltságos lesz, reggel minden templomban ünnepi ismételtet tartanak és azután a városi képviselőtestület diszgyűlése következik.

Sopron város rendkívüli közgyűlése mint ma elhatározta. Kossuth születésének századik évfordulóján diszgyűlést tart, melyen *Posztóczy Sándor* ügyeumi igazgató mondja az ünnepi beszédet. A Kossuth-mauzoleum alapkövetelésénél a városat *Kund István* és *Kovács István* bizottsági tag fogja képviselni; este a kaszinó nagyertermében ünnepi előadás lesz. Vasárnap délután az Erzsébet-ligetben népünnepélyt rendeznek.

— **Keleti Gusztáv temetése.** A művész- és tudományos világ óriási részvéte kísérté ma délután utolsó útjára a szerencsétlenül elhunyt *Keleti Gusztáv*ot a mintarajziskola Andrassy-utj épületéből. A gyászoló közönség zenefölös megtöltötte a ravatalos termet és a tágas előcsarnokot; a jelenlevők között ott volt a Magyar Tudományos Akadémia, a Kisfaludy Társaság, az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat, a Magyar Képzőművészek Egyesülete, a Nemzeti Szalon küldöttségei, a mintarajziskola és a rajztanárképző tanári kara és itjusága teljes számmal és az iparművészeti iskola tanári kara.

Jelen voltak: *Wlassics Gyula* közoktatásügyi miniszter, *Hegedüs Sándor*, *Hieronymi Károly*, *Szily Kálmán*, *Vargha Gyula*, *Heinrich Gusztáv*, *K. Lippich Elek*, *Kauscher Lajos*, *Fölser István*, *Concha Győző*, *Brázy Kálmán*, *Hegedüs Loránt*, *Sékely Bertalan*, *Fittler Kamil*, *Hermann Ottó*, *Szuppán Vilmos*, stb.

Horváth Sándor evangélikus lelkész megható beszédet mondott *Jendrassik Jenő*, a Magyar Képzőművészek Egyesületének elnöke szép beszédben velt búcsút *Keleti Gusztávtól*, ki — ugymond — nem csak nagy művész volt de egyik legnagyobb utódörje is a magyar művészetnek. Ezután *Vargha Gyula* beszélt az Akadémia és a Kisfaludy-Társaság nevében s így fejezte be beszédét: Lelked tele volt nemes idealizmussal. Eleted útját a művészi szep kultuszát tüstét ki, hogy az nemzeti létünk fényes zománcával vonja be. A művészi szepet igyekezett élni varázslóni ihletet ecsetteddel, a művészi szep örök törvényeit magyarázta, mint mikéntiük, a művészi szep ocepgetted az ifjúság lelkebe s a művészi szep diadalért küzdöttél társadalmi téren. Köszönjük hűségedet, szeretetét társunk, melyely eszményeidet szolgálta. Eleted munkája nem vész el nyomtalanul, hatása él és gyümölcsözik. Legyen ádóit érte emlékezeted.

Igen szép beszédben méltatta az elhunyt pályáját Kovács Géza a rajztanárak nevében s a beszéd

végzetével az *Entrepise* emberei a koporsót a hatolvas gyászhintóra tették s megindult a menet a ke-repesi temetőbe. Itt a lelkész imádsága után *Sékely Bertalan* mondott néhány buszusót tanártársai nevében és a koporsót lebecsatták a sírba.

— **A Myrbaoh grókok merénylete.** Ily címmel megirt hírléket *Maack gróf* *Haller Péter* egy Szász-régenből küldött táviratban ma azzal egészíti ki, hogy a Myrbaoh grókok őt alvásközben támadták meg. Uj adatnak hozzátesszi még, hogy velük volt *Cserny* postamester is.

— **A magyar lobogó Amerikában.** A legelső híradás, amely arról számol be, hogy miként fogadták a magyar lobogót Amerika szabad földjén, ma érkezett meg Budapestre. Az országos nemzeti szövetség küldöttsége, amely a zászlót amerikai magyar testvéreinknek együvé tartozásunk jeléül vitte, szombaton érkezett meg New-Yorkba. A partraszálláskor óriás tömeg lelkes éljenzése harsant föl s szinte loirhatlan az a lelkesedés, melyely az amerikai magyarok fogadták magyar testvéreiket. Kétségtelen, hogy a gyönyörű ünnepeknek nemcsak gyönyörködtek az amerikaiakat, hanem érezték tették bennük azt a hitet, hogy az Amerikában lakó panszlávok akciójá nem egyéb, mint néhány rosszakaratu agitátor személyes üzeme. Az amerikai sajtónak a része, amely eddig a panszláv izgatás hatása alatt állott, határozottan megváltoztatta felfogását s ma már általánosán megingott a hit a panszláv izgatók szavahihetőségében. A magyar lobogó fogadásáról a *Magyar Távirati Irodához* érkezett híradás így szól:

New-York, szeptember 3.

A küldöttség, amely Amerikában élő honfitársaink számára elhozta a nemzeti zászlót, szombaton, augusztus 30-án érkezett ide. A küldöttséget a *Staden-dam* németalföldi gőzös hozta át az Oceánon. Amerikából eléje ment egy magyar és amerikai zászlóskál küldöttség a magyar kolónia legelőkelőbb tagjaival. Az ünnepségre első napja, vasárnap, a kegyelet napja volt. *Zseny József*, a küldöttség vezetője kiment a köztársaság halhatatlan hősnéke, *Grant* Uljsszesz tábornoknak és köztársasági elnöknek a sírjához és magyar és amerikai színű szalagokkal díszített koszorút tett le a hős síremlékére. A kegyeletnek ez a megnyilatkozása rendkívül jó hatással volt az amerikai közvéleményre. A másnapra kitűzött zászlószelvény ezzel már elő volt készítve a köztérfogás. De az ünnep letolyása meghaladta a legvármesebb reményeket is. A menet a magyar negyedből indult ki, ahol minden egyes ház pazarul föl volt lobogozva. A főútonlásban résztvevő tizenötezer magyar, köztük sokan, akik több mint ezer mérföldnyi távolságról öttek el az ünnepre. A magyarsághoz sok amerikai polgár csatlakozott, úgy, hogy összesen kétszázazernél több ember velt részt a menetben. A menet élén száz lönyi bandérium haladt, lele díszmagyarban, ele csikós ötötben. Azután háromszáz loag következett, melyekben a hölgyek lojaltak helyet.

A *Grand Central Palace*-Hotelben, ahol a zászló-átadás történt, a menet megérkezésekor az összes zenekarok rázendítettek a Himnuszra, amelyet a jelenlevők álva és hajadónóval hallgattak végig. A megnyitó beszédet *Gerster Árpád*, a fogadó-bizottság elnöke mondotta. Azután *Zseny József* beszélt. Meghatott szavakban intette az amerikai magyarokat, hogy mindig gondoljanak távol hazájukra, amint hogy a haza sem fog róluk megteledkezni soba. A magyar kormány legnagyobb gondnal örökdi az amerikai magyarok sorsán. Jövöre még fokozottabb mértékben fogja megtenni. A nemzeti zászló küldése iránt a kormány legnagyobb érdeklődést tanusított és a kormány feje, *Száll Kálmán* miniszterelnök nemeseleküen és bőkezűen hozzájárult ez ünnep lehetővé tételéhez.

A beszéd után egy amerikai zászlót hoztak ja terembe és a lelkesedés szünni nem akaró nyilvánulásai között összebogozták egymással a két zászlót Magyarországn és Amerika testvérisége jeléül. A vendégek között voltak *Figyelmessy* és *Samsey* ezredesek is és mind a ketten lelkes ovációban részesültek. Az ünnep folyamán beszélt még *Welner Ignác* magyarur, mig *Czurok Mório* hatásos angol beszédben méltatta a nap jelentőségét.

— **Beiratkozások.** A Budapesti Kereskedelmi Testület alsófokú szakiskolájába (Alkotmány-utca 11.) a kereskedő-tanoncokat a hó 7-én és 8-án, vasárnap és hétfőn, délelőtt 9 órától 11-ig írják be. Azokon a tanulókon kívül, kik tavaly is ebbe az iskolába jártak, ezen a két napon első sorban olyan tanulókat iratkoztatnak be, kiknek főnökei az iskolaformátortestületnek tagjai. Ujjonnan beiratkozott tanulóknak az iskolai bizonyítványon kívül a tanoncszerződést is be kell mutatniok. Az új iskolai évben vasárnap délután nem lesznek előadások. — A Meisel-féle kézmunka iskolában a beiratások szeptember 5-én kezdődnek. Csakis intelligens leányok vételnek fel, kik diszmun-kákat, fehérvarrást és szabászatot, vagy hímzéseket óhajtanának tanulni. Bővebbet az intézetben VII. Károly-körút 9. L. emelet.

— **Zágráb—Belgrád.** A statárium csöndet és rendet csinált a horvát fővárosban. Az elmúlt éjszaka már normális volt az emberek aludtak, nem romboltak. A katonaságot is visszavonhatták a megszállt városrészekből. A horvát vidéki városokból származó katonák is visszavonultak. Van ugyan ott is nyugtalanság, de nincs zendülés. Jobban érzi magát *Wittas* nyugalmazott börtönfőnöke is, akinek tegnap már halála hírének költötték. Néhol leszakgatták a statárium kihirdetésére vonatkozó falragaszokat s a csinytevőket kutatják — de egyébként esend van, rend van. Most azonban az *utóhajok* kezdenek jelentkezni s ezek se kicsinyek. Zágrábban ugyanis a zendülés idején sorra szabadult mindenki a szerb alkalmaszaktól s a szerbek most kereset nélkül ödöngnek a horvát fővárosban. A szerb újságok is becsukták a boltot. Ezeknek a szerbeknek köréből aztán olyan hírek keltek szárnyra, melyek a horvátoknak kellemetlenül juttatták eszükbe, hogy aki ló, arra vissza is lönek. Zágrábban ma már azt beszéltek, hogy a szerb fővárosban hasonló módon fognak eljárni a katolikusokkal, mint Zágrábban a szerbekkel szemben. Arról beszélnek, hogy megszállás folyik Belgrádban, ahonnan a megfenyegetettek közül sokan elmenekültek. S csakugyan van is már egy belgrádi távirat, mely a híreket megerősíteni látszik és így szól:

Belgrád, szeptember 4.

A zágrabi események itt leírhatatlan igaztosságot kellettek. Az újságok követelik, hogy az összes horvátokat távolítsák el a szerb állami szolgálatból. Az itt élő kisszámú horvátok *Zimonyba* menekültek. Zimonyban is nagy a forrongás a horvátok és a szerbek között. Egész Horvátországban és Dél-Magyarországban nagy elkeseredéssel állanak szemben egymással a horvátok és a szerbek. A félhivatalos belgrádi *Drevnik* hevesen kikel a horvátok ellen és felszólítja a Horvátországban és Dél-Magyarországban lakó szerbeket, hogy ne hátráljanak meg a horvát erőszakosságok előtt. Több nyilvános helyen *horvátellenes tüntetések* voltak. Ezzel a kiáltással: *Le a horvát jesuitákkal!* — elégették a horvát lapokat. A szerb *hazaifak bizottsága* aláírásával fölhívás jelent meg „a Horvátországban és a volt katonai határőrvidéken élő szerb testvérekhez”, amely felszólítja ezeket, hogy a horvát csöcselékkel bánjanak el alaposan.

— **Könyvesempészet Oroszországban.** A német lapok sokat irnak most egy *Kugelné* nevű öreg asszony esetéről, akit bár német alattvaló, könyvesempészet miatt letartóztattak Orosz-Litvániában s s aztán ítélet vagy előzetes kihallgatás nélkül félévig tartották fogva az orosz hatóságok. Kugelné esete aktualissá teszi azt a kérdést, hogy miképpen jutnak Oroszország szigorúan elzárt területére az európai könyvek. A könyvesempészetet legerősebben a katolikus papság üzi. A papok Poroszországban latin betűkkel nyomtatják vallásos irataikat, énekes- és imádságos könyveiket. A nép nem is vehetné másként hasznát, mert a cirill-betűs írást nem tudta elolvasni. Orosz-Litvániában azonban nem szabad más könyvet behozni, mint cirill betűsét. A latin betűs nyomtatványok terjesztését egy régi és még ma is érvényben levő kormányzó írendelet tiltja. Az orosz hatóságok nagyon jól tudják, hogy a könyvesempészetel milyen sokan foglalkoznak, hisz a pétérvári kiállítás egész csomó olyan könyv volt, mely csempészes úttal jutott át a határon. E csempészetű könyvek közt volt Jókai Mór novelláinak litván fordítása is, melyet úgy terjesztettek, hogy az orosz cenzor hamisított pecsétjével látták el. Ugyanilyen módon kerülnek forgalomba Tolstoj művei is. A csempészetel különösen parasztok foglalkoznak, akik sokszor nem is tudják, milyen veszedelmes portékát visznek zsákjukban és batyúikban. Rendesen sikerül ez a csempészet, mert az orosz vámőrök nem is sejtik, hogy ezek a tudatlan parasztok a legjobb postásai az európai műveltségnek.

— **Házasság.** *Obersohn* Adolf keszthelyi kereskedő eljegyezte *Marton Riza* kisasszonyt, *Marton Albert* papot az eljegyzés leányát.

Spitzer Elek kereskedő *Tápió-Szerelő* eljegyezte *Schönberg* Józsa kisasszonyt, dr. *Halmi* abonyi vasmű és városi orvos névvel.

— **A levélposta tarifája.** A postahivatalok megfigyelései szerint még mindig nagy számmal adnak postára oly leveleket és levelező-lapokat, amelyek nem a jelenleg érvényben levő. hanem a koronban érvényben való számitás behozatala előtt érvényben volt díjazás szerint, tehát elégtelenül vannak bérmentesítve. Ennek kellemetlen következménye az, hogy a posta pótdíjat számít fel, s ha azt meg nem fizetik, a levelet mint nem kézbesíthetőt a leadási helyére küldi vissza. E kellemetenségtől a közönséget megkímélni céljából, teltünk a közönség figyelmét a jelenleg érvényben álló levélposta tarifára egygyakrabban alkalmazást találó tetteire: A belsőldre, Ausztriába (Lichtensteinnal), Bosznia-Hercegovinába (a norvágári pasalikot kivéve), Németországba 20 grammig, Szerbiába és Montenegroba 15 grammig az egyszerű levelek díja 10 fillér, a levelező-lapoké 5 fillér, a

többi külföldre a levelek díja 15 grammonként (Svájéba 20 grammonként) 25 fillér, a levelező-lapoké 10 fillér.

— **Roosevelt elnök balesete.** Hírt adtunk arról a balesetről, mely az Egyesült Államok elnökét kocsijának egy villamos kocsival való ütközéséből következésként érte. Az esetről most részletesebb tudósítások vannak előtűntek, így a *Berliner Localanzeiger* nek a következő részleteket jelentik: Az elnök kocsijában ülő massachusettsi kormányzó észrevette a teljes sebességgel közeledő villamos kocsit s rá is kiáltott a kocsivezetőre, hogy álljon meg, de amaz nyilván nem hallotta. A bakon ülő detektív szintén rákiáltott a villamos kocsit vezetőjére, de ez sem használt s a villamos kocsit nem csak neki rontott az elnök kocsijának, hanem keresztülgázolt rajta s csak akkor állt meg, amikor már 30 méterrel túl volt rajta. A lőkés az elnököt és kísérőit kiröpítette a kocsiból. Roosevelt egy pillanatra szinte kábultan feküdt a földön, de az elősietett emberek segítségével csakhamar fölláthatott, s azt mondta, hogy fejének némi zúzdadságán kívül más sérülése nincs. Tudakozódott azután a kísérő felől, akik könnyű zúzdadságokat szenvedtek. A kocsinak beszakadt a feje, a detektív pedig meghalt.

Roosevelt, hogy nyugtalanító híreknek elejét vegye, lovasembert küldött a táviróhívatalba s meggyőződtette Washingtonba, hogy sérületlen maradt. Az arca és orra véres és dagadt volt s állán és homlokán itt-ott felszakadt a bőr. Azután folytatta útját. Stockbrödgebe és ott az üdvözlésére egybegyűlt sokaság beszédet intézve azt mondta, hogy bizonyosan hallották már a balesetről, ő tehát köszöni az üdvözlést, de mivel a baleset embereládatot is követelt kéri, hogy ne éljenzenek.

Egy másik tudósítás így szól: Mikor Roosevelt elnök Stockbridge-Craigbe érkezett, dagadt és vér alátutotta arcán fölismerszelt, hogy halálos veszedelemből menekedett meg. A Craig nevű detektív, ki a bakon ült, jelt adott ugyan a villamosnak, hogy álljon meg, de az egyenesen nekibogott a lovaknak, amelyek épp keresztültutottak a síneken. Az egyike szerteszórtott, a detektív a kerek alá esett és szörnyet halt, a kocsit vezetője Roosevelt elnök husz lábnyira repült ki a kocsiból. A kocsis meg él, de a koponyája szét van zúzva. A villamos kocsit 80 angol mérőöldny sebességgel haladt s a kocsivezető az utolsó pillanatban hiába fékezett. A szerencsétlenség az okozta, hogy a kocsis sem a lovakat hirtelen megállítani nem bírta, sem idejekorán át nem hajthatott a síneken. Rooseveltnek a titkára súlyos sérülést szenvedett a kocsin s azt állítja, hogy Roosevelt nem repült ki a orrból, hanem a kocsit vezetője okozta zúzdásait. Craig detektívnek a halála mély fájdalom okozott az elnöknek, mert az a derék ember valóságos barátja lett a Roosevelt-családnak, aki úgy becsülte, mint leghibebber embert. Az elnök maga fogta kérdőre a villamos kocsit vezetőjét s ő rendelte el a letartóztatását. A kocsivezető tiltakozott ez ellen s erősítette, hogy ő szabályszerűen, de az elnök kocsija szabálytalanul hajtott. A londoni lapok a halál torkából menekült Rooseveltről rokonszenves vezércikkben emlékeznek meg s dícsérik eredetiségét és merész kezdeményezését, amiben Vilmos császárral mondják hasonlatosnak.

— **Nagy panamak Portugáliában.** Lisabonból az első hallásra majdnem hihetetlenül hangzó telegramot kapott a Daily Express. Azt mondja a telegram, hogy a portugál kormány már régen elzalogosította a koronagyémántok egy részét. IV. János jogaróbból kiszétkelt a több mint millió fontot érő gyémántokat s hamis követeket raktak a helyébe. A korona gyémántjaival is ezt cselekedték meg. Az óriás botrány úgy jutott nyilvánosságra, hogy a nemzeti bank, amelynél a gyémántokat elzalogosították, meguntta a várakozást a pénzére és követelte a záloglevelek beváltását. — Ilyen zúllottak különben általában a portugáliai pénzügyek. Ezekről a *Vossische Zeitung* fest ríkió képet. Azt mondja az újság, hogy az államháztartásban a hiány ma körülbelül harminc-nyegven millióra rug. A vámhatalok bevétele több mint hét millióval csökkent. A bank a kormány pressziója alatt új és új tömegben bocsátja ki a papírpénzt s az ezidőszent forgalomban levő papírpénznek alig hateredése van a bank pénceiben érfedezettel ellátva. Azonkívül a fogyasztási adókat kezelő pénzügyi hivatalban óriási sikasztások nyomára jöttek. Az adóköteles iparvállalatokkal összejáróztattak s így károsították meg milliókra menő summákkal az államot.

— **Szerelmi dráma a szinpadon.** *Szamosújváron* a múlt napokban hirtelen félbeszakadt a *Falu gyöngyönek*, egy érzelgős parasztdrámának előadása. A függöny váratlan lebotósását egy szerelmi regény előzte meg, amelynek végzetes szerepét *Páky* Juliának, a szántársulat naivjának és *Bardócz* Gyulának, a hősszerelmesnek osztotta ki az ifjú szivek rejtelmes rugója. A két fiatal szív egygyé olvadt a szerelemben,

míg aztán a hősszerelmes-méh új virágra szállt és a szép naiva bosszút iorralt hűtlen kedvese ellen. A *Falu Gyöngyö*ben megtalálta a kellő alkalmat. Van ott egy jelenet, amikor a falu gyöngyének rá kell löni csapodár kedvesére. *Páky* Julia már a színlapok mögött megtöltötte a pisztolyt és golyót röptet hűtlen kedvesének szívébe. A hősszerelmes meghalt, a naiva pedig lefutott szobájába, fölmeszette erét és elvázott. A színház közönsége iszonyodva távozott Thalia oszarnokából.

— **A Pelée-hegy pusztítása.** Egy párisi távirat szerint a Pelée-hegy legutóbbi kitörésének több mint háromszáz áldozata van. *Ezerétszáz halottra és ezerhatászd száz sebesültra* akadnak hétfő estig. A *Suchel* hadihajó kapitánya azonban úgy véli, hogy ezek a számok meg fognak háromszorozódni. Sok sebesült nem tudja magát tovább vonzolni s a sérülések borzalmasak, az emberek husa elégett és foszladozik a csontokor. *Martinique* kormányzója azt javasolja, hogy a sziget éjszakai részét teljesen hagyják el. Az amerikai lapok az egész újabb szerencsétlenségért a francia tudományos bizottságot teszik felelőssé, amely egy hónappal előbb kijelentette, hogy a nagy kitörések periódusa véget ért. Ennek a bizottságnak az elnöke, *Lacroix*, aki most Franciaországban üdül, a külföldi tudósok előtt kijelentette, hogy az újabb katasztrófák lehetlenségéről meg van győződve. Ebben az optimisztikus véleményben bízza, engedte meg a kormányzó *Ajoupa-Bouillon*, *Morne-Rouge* és *Grande-Rivière* lakóinak, hogy visszatérhetnek faluikba. Amerikai tudósok ellenben megfősolták az újabb kitörést.

A francia gyarmatügyi miniszter a sziget kormányzójának 500.000 frankot bocsátott rendelkezésére. A miniszter különböző intézkedéseket rendelt el, hogy a szerencsétlenség által sújtottak élemezését megkönnyítse és *Fort de France* lakosságát a szökő ár ellen megvédje. Végül több megfigyelő-állomás felállítását rendelte el, amelynek feladata, hogy a *Mont-Pelée* kitörésének előjeleinél azonnal megtegyék a szükséges óvintézkedéseket.

— **Keoskemény levele.** Említettük már, hogy Keoskemény Győző levelet írt Amerikából szüleinek és egy *Gratzl* Odón nevű barátjának, aki Veszprémben takarékpénztári tisztviselő. A rendőrség azt hiszi, hogy a leveleket tényleg Keoskemény írta s ezért a legszélesebb körű intézkedéseket tette a nagystíliú tolvaj kézrekerítésére. Keoskeménynek *Gratzl*hoz írt levele szószerint a következő:

1902. augusztus 8.

Kedves Odón barátom!

Először egy hosszú levelet írtam, de azután összeréptem. Minék. Csak azt akartam jövedel tudatni (itt egy egész sor el van törölve), hogy velem szemben elkövetett sok jószágom nem fogom elleteni és ha most nincsen is módomban (hiába, haszaltan küldeném) visszafizetni a tartozásomat de remélem, hogy a jövőben meg fogom tehetni. Nem akarok tovább zavarni, nincs is hozzá semmi jogom. Nagybetyeg vagyok és tatan már nem is lesz messze örök nyugalmam. (Itt ez a csonka szó megfő, el van törölve.) Ha a tudomány megment, így reményem, hogy nekem, a hányattatásából valamikor visszatérő vándornak meg fogsz bocsátani. Ugy szeretnék becsületes lenni még egyszer, de sajnos... Feledd el és bocsáss meg megtévedt barátodnak

Győző.

Az érdekes levél két nyolcadrés oldalra van írva, nagy vonásokkal. Nagyon összegyűrve érkezett meg Magyarországra. A belyéző szerint Cincinnati-ban adták postára. A levél ma érkezett meg a rendőrséghez s *Bécsy* Béla kapitány azonnal értekezett *Farkas* tanácsossal, a rendőrség büntügyi osztályának vezetőjével, a további teendőkre nézve. Mivel a köitéseket a főváros viseli, a legmesszebbmővő intézkedéseket tették Keoskemény elogatására. Keoskeménynek azt a levelet, amelyet szüleihez írt, még eddig nem kapta meg a rendőrség. Ezért táviratozott Veszprémben, hogy ezt a levelet is haladéktalanul küldjék el. Ugy hírlik, hogy a főváros a Keoskemény kézrekerítésének kitűzött 20.000 koronát tel jogia emelni oly módon, hogy 20 százaléket kap a nála talált pénzéből az, aki ellogja, vagy olyan nyomra vezet, amelynek következtében kézrekerül.

— **Eifogott nemzetközi sebzoltva.** Vesztedelmes nemzetközi sebzoltva került tegnap este a rendőrség kezébe. *Fróschl* Antal a vesztedelmes ember, aki valamikor Bécsben kereskedő volt. Vagyonát elverte, mire kutakát idomított és azokkal bejárta a félvilágot. Mutatványai azonban nem jövedelmek és sebzoltvájából meg csalásból tartotta jenn magát. A napokban világhírű utijában felkereste Budapestet is, ahol azonban rajtasztott. Tegnap délután az Erzsébet-körtört *Kiss* Árpád rendőrtisztviselőnek, a büntügyi nyilvántartás főnökének a sezből akarja kilopni az aranyórt. A tisztviselő azonban észrevette és ellogta. Ugyátszik, hogy jó fogást csinált a rendőrség, amennyiben Bécsben köröznek egy rablójelkést, akinek az arcképe teljesen hasonló *Fróschl*hez.

— **Életunt urasszony.** *Filipp* Károly hivatalnok hus-onhat éves neje ma a Gát-utca 24. számú ház első emeletéről levette magát a földszintre, az

szony zuzódásokat szenvedett, de nem halt meg. A mentők látták el első segéllyel és lakásán hagyták.

— **A nyomorgó tragika.** *Janaschek Fanny*, az egykori ünneplés tragika, aki most már hetvenhét éves, a legnagyobb nyomorban tengődik ez idő szerint New-Yorkban; gutaütés érte és tehetetlenül vergődik kórágán. A napokban felkereste egy amerikai újságíró, akinek többek közt ezeket mondta a boldogtalan művésznő.

— Igaz, igaz, — valamikor olyan nagyon dús-gazdag voltam, mint most szegény. Volt rengeteg drágaságom, amelyből ma egyetlenegy drágakő elegendő lenne, hogy nekem életem végéig jómódot biztosítson. Még nem is olyan régen történt, hogy utolsó ékszeremet el kellett adnom. Az egyetlen, ami még megvan és amitől a világról se tudnék megválni, még megvan és karperec, amelyet *Lajos* bajor királytól Münchenben kaptam. Gyönyörű férfi volt, ragyogó két szemmel és hollófeke hajjal. Előbb atyja, Miksa király előtt játszottam Münchenben; *Lajos* akkor tizenhétéves volt és atyjára eltiltotta a színházlátogatástól. Pedig az ifju jómódú és a színházat, annyira, hogy színházi gépészekkel és díszletestökkel kedveo darabjainak modelljét díszleteit és gépezetét készítette magának. Miksa halála után *Lajos* két sürgönyt küldött el: az első *Wagner Richard*-nak szólt, a második nekem. Köztűn visszatértem Münchenbe és vagy husz szerepemet játszottam el egymásután a király előtt. *Lajos* király mindennap egy jácintot szakított számomra kertjében és elküldte az őltözőmba. Nem szerette, hogy a közönség lássa és azért több előadás egyedül előtte került színre. Egy játszottam el előtte, többek között *Iphigénia*t is és mondhatom, nem bántott a közönség távolléte. A király óhajára minden szerepemben levételem magamat és az összes szerepek egy albumba kerültek, amelyet a királynak felajánlottam. *Antigónét*, *Phádrát*, *Medeát* stb. játszottam így el, — ah, milyen szép napok voltak azok! Fáj most arra az időre visszamiékeznem, — ah, talán nevelésig is vagyok. Most már csak egy öreg, elfelejtett, szegény vénasszony vagyok, aki alig hogy tudja tengetni életét...

Sic transit gloria mundi!

— **Mattachich Géza Luja hercegnőről.** A *Berliner Tageblatt* egy munkatársa beszélt *Mattachich Gézával* és többek között a következőket írja lapjában:

Beszéltünk *Koburg hercegnőről* is és *Mattachich Géza* utalt arra a körülményre, hogy egyetlen elfogadható fényt sem hozhatk fel a hercegnő állítólagos örültségének bebizonyítására.

— E nő gyengeelméjű volna? — szölt *Mattachich-Keglevich*. — Elméje a legtisztább, ítélete a legtalálhatóbb, amit képzelnél lehet. Igazán teljesen lehetetlen, hogy e nő egy napról a másikra gyengeelméjűvé vált volna.

Erre elbeszéltem *Mattachich Gézá*nak, hogy egy magasállásu egyéniség, ki időről-időre a hercegnővel érintkezett és ki szintén elemi nyomást se vette rajta észre az örültségnek, azt mondta nekem, hogy a fenséges hölgy meglehetősen szabadságot élvez, sétakocsizásokat tesz és látogatásokat fogad.

— Nem hiszem, — válaszolt *Mattachich Géza*. — Valószínűleg csak beszélték ezt e magasállásu egyéniségnek. Ha ez igaz lenne, akkor sok egyén meggyőződést szerezne a hercegnő emeállapotáról, mit mindenesetre el akarnak kerülni.

Koburg Luja hercegnő a nyáron néhány hétig *Elster* furdőben időzött. Ugyanekkor ott tartózkodó furdővendégek től hallottuk, hogy a szerencsétlen nőt csak egy udvarhölgy és egy orvos társaságában lehetett látni és minden közlekedést lehetetlenné tettek hozzá. Annnyit azonban e diskkrét, de erélyes elkülönítési módszer mellett is meg lehetett állapítani még a távolból is, hogy a hercegnő lényében nem volt minden normális.

— **Hajssa egy öngyilkos után.** *Elő János* 30 éves államvasuti hivatalosolga elhatározta, hogy öngyilkossá lesz. Revolvert tett a zsebébe s kiment a budai hegyek közé, hogy ott leszámol az életével. Ugylátszik, hogy mégis nehezen határozta rá magát az öngyilkosságra, mert egész délután a hegyek között járt fel és alá s egyre lövöldözött. Négy óra tájban a *Hidegkúti*-t mellett meglógott egy embert s átadta neki a névjegyet:

— Legyen szives, adja át ezt a névjegyet a legközelebbi rendőrnek, s mondja meg, hogy én öngyilkossá lettem.

Az ismeretlen ember csakugyan átadta a névjegyet egy rendőrnek, aki több társával az öngyilkosjelölt keresésére indult. Rá is akadtak a rendőrök; az *Ördög-árok* partján ült és a revolvert nézegette. *Elő János* észrevette a rendőröket s amint meglátta őket, az *Ördög-árok* partján futásnak eredt. A rendőrök utána rohantak, de *Előnek* mégis sikerült mintegy 300 lépésnyi előnybe jutni. Ekkor azután felemelte a revolvert s, előbb egy golyót az *Ördög-árokba* lőtt, míg a második lövést a szívének irányította. Mikor a rendőrök odaértek hozzá, még a következőket mondta: — Meglöttem magamat, meghalok!

Többet nem tudott már mondani *Elő János*, mert

a következő pillanatban meghalt. Öngyilkosságának okát nem tudják. Holttestét az orvostani intézet bonctermeibe vitték.

— **Meggyilkolta a gazdáját.** *Máramarosszigetről* táviratozzák: *Rumák* Juda gazdag földműves a *Luh* helység fölötti *Butin* havason augusztus 31-ikén halva találták. *Ivengyék Mihály*, a juhásza szintén erősen meg volt sebesítve a vállán. Kihallgatása alkalmával a juhász azt vallotta, hogy *Galiciából* haramiák jöttek át s a havason legelő sok száz darab állatot el akarták hajítani. Miután ellentálltak, *Rumák* meggyilkolták, őt pedig súlyosan megsebesítették. A csendőrség kiderítette, hogy a juhász maga ölte meg *Rumák*ot s csak a hatóság félrevételezésére sebezte meg magát. A gyilkost ellopták.

— **Mérénylet egy bányatulajdonos ellen.** A *Guttmann* lovag ellen elkövetett bombamerénylet tettesét tudvalevőleg szétépte a bomba. A mérénylet halálával sincs azonban biztonságban *Guttmann* lovag élete, legalább egy gráci távirat szerint a bányatulajdonos ma levelet kapott a következők tartalommal:

— Miután *Szobotka* főerdész meghalt, most öntre kerül a sor.

Guttmann a levelet elküldte a leobeni vizsgálóbíróknak.

— **Ös-Budavára.** Az a szokatlan hőség, amely szeptember első napjaiban még mindig a szabadba vonzza a közönséget, minthogy a városi zárt helyeken való tartózkodás teljesen lehetetlen, fölötté kézzel a székesúváros régi kedves nyári mulatóhelyére, *Ös-Budavárra*. A városligeti tündérvilág tehát esténként a legelőnebb képet nyújtja. A látogatók ezrei késő éjszakáig üdülnek és szórakoznak a mulatóhelyen, amire bőségesen van alkalom. A szeptemberi variété-műsor igazán kitűnő, minden egyes száma közletszést art. *Friedmann* igazgató szombaton, *Budavára* visszavételének emlékeztetőre, aminek éviördulója szeptember hóban lesz, nagy ünneppélt rendez, korhű jelmezű díszelvonulással és több más látványossággal. Az ünneppélt vasárnap és hét-ön megismétlik. Az ünneppélt iránt máris nagy érdeklődés mutatkozik.

— **Az osztályorsorjáték húzása.** Az osztályorsorjáték mai húzásának eredménye a következő: 10000 koronát nyert az 56597 számú sorsjegy; 15000 koronát 99469; 10000-et: 46586 és 61936; 5000-et: 80492; 2000-et: 43111 26457 22781 és 74380; 1000-et: 18377 7120 31186 7.861 és 27817; 500-at: 1519 40175 51220 75368 80677 11502 97309 87423 3701 39361 26540 86705 74172 69908 37044 64989 14079 44442 1427 0263 29275 16980 42410 81692 49956 95679 6110 70501 2086 63776 és a 2856 számú sorsjegy.

— **Cigányzene a Berlini Hírműködésben.** Ma este a *Telefon* Hírműködés azon előfőtét, kik estéjüket családi körben töltik, kellemes szórakozásban részesülnek a 8 órától 11 óráig közvetített cigányzena hallgatása által. A cigányzena közvetítése az *Emke-kávéház*ból és az *Emke-téle* étteremből történik. A zenévitelt — 8 óra 15 perchor mikor a külföldi lövészek látogat és fél 10 órakor, mikor az est folyamán érkezett legújabb hírek és táviratok kerülnek felolvasásra — zsenetel. A zeneaszámok és felolvasások kezdetére riadójel figyelmezteti az előfőtöket.

Harmincegy.

Franciaországban szobrot emeltek egy tűzérnek, kinek harmincegy elő gyermeke van. A francia nők kifogásolják a dolgot és követelik, hogy a harmincegy gyermek anyja kapja a szobrot.

Édes, léba asszonyoknál
Váljon e dal néma vadrá,
Aki évről-évre szöktak
Elutazni Franzensbádba.

Elutaznak minden nyáron
Es az ősszel visszatérnek,
De még eddig anyaságrék
Soha nem kaptak ók érmet.

Azt a kiest sem kapták meg
— A kis jubileum-érmet, —
Pedig manapság az jussa,
A leggyeszterűbb tüzernek.

Odalenn a franciáknál
Volt egy asszony, — kinoscsbánya, —
Szobor illeti meg, mivel
Harmincegy volt fia, lány.

S mégsem ő kapja a szobrot,
Csak egy férfi, derék tűzér,
Kinek harmincegy gyermeke,
Harmincegy van, egész tűzér.

Nem igazság, isten ugyse,
Hogy nőkel ily rosszul bánnak;
Mert nem ritka már manapság,
Hogy tűzérnek, akárhányak,

Több gyermeke harmincegyéül;
Nálunk is van példa erre,
De hogy egy anyától legyen,
Arra gondolni ki merné.

Kecskeméty levelez.

Ősszel, mikor az erdőben
Hullanak a levelek,
S az avarra, az utakra
Sárguló levél pereg,
A természet levéldező
Stírv semmiségre vess...
Minden hervad, egyedül csak
Kecskeméty levelez...

A városnak tülelvő
Tőle minden kis levél,
Amely nékünk hírül adja,
Hogy a hős most merre él,
New-York, vagy Cincinnati,
Buffalo, vagy Mexiko?
Azt kutatja a rendőrség,
Hol ül, áll, vagy lékszik — óh!...

Bélyegre van néki pénze,
Ajánlotta is telik,
Levelezhet éjjel, nappal
Hosszú, hosszú évekig.
Főösleges bár a bélyeg
S csak pénzét dobál el vele.
Hivatából portómentes
Kecskeméty levele.

Es a sok levél híre
A rendőr mind útra kel,
Hátha túl az Oceánon
Nagy Gyözőnk nyomára lel.
S ha túlhan lesz mind a rendőr,
Akkor egyet gondol ő,
S levélben magát ajánlva
Budapestre visszajő.

N.

FŐVÁROS

(*) **A tandíjszabályzat.** A tandíjakról szóló székesúvárosi új szabályzatot a belügyminiszter jóváhagyta, kivéve azt a részt, amely az elemi iskolai felvételi díjak bővíthetőségéről s a kisdédóvról rendelkezik. Ezekről később fog határozni. A szabályzat jóváhagyott részének a végrehajtása azonnal megtörténhetik.

(*) **Az új temető vasútja.** A főváros közgyűlése megadta a helyhatósági engedélyt arra, hogy a Városi Villamos-Vasutársaság a köztemetői vonalának második vágányát lelektethesse. A belügyminiszter a fővárosnak ezt a határozatot jóváhagyta azzal, hogy a tervekben jelzett vágányhelyezés csak ideiglenes jellegű lehet, mert a végleges majd az utca szabályozásának megtörténte után fogja megállapítani. Az elhelyezés részleteit a közigazgatási bejárás során határozzák meg. Felhívja a belügyminiszter a főváros hatóságát, hogy a közigazgatási bejárat s a kereskedelemügyi miniszterrel kérelmezze. A bemutatásra kerülő terveknek figyelemmel kell arra is lenni, hogy majd annak idején ugyanott kellőképp elhelyezhető legyenek a Budapesti Közüti Vaspályatársaság részéről tervezett kőbánya-rakostalvi vasút sinjei.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Kossuth-ünnep a színházakban.** Szeptember 19-ikén lesz a bemutatója a *Népszínház* alkalmi darabjának, a *Kossuth Lajos*nak, amelyet ifju *Bokor József* írt a *Népszínház* számára. A nagyérdékű történelmi korrajzból már holnap megkezdődnek a színpadi próbák, melyeken a színház összes szereplőin kívül kétszáz statista is részt vesz. A darabban a *Kossuth*-család tagjain — *Kossuth Lajos*, *Kossuthné*, *Ferenc* és *Tivadaron* — kívül szerepelni fognak a szabadságharc összes szereplő nevezetesen: *Görgei*, *Bem*, *Guyon*, *Perczel*, *Jellasics*, *Pázmány*, *Kazinczy Gábor*, *Kmetty György*, *Avich* stb. — A Magyar Színház a közelendő *Kossuth-ünnep*et szintén alkalmi darab előadásával üli meg, amely *Verő György* műve. Az illusztris szerző, akinek már két hazafias alkalmi darabja: az *Ezer év* és az *1848* nagy és jelentős sikereket szerzett: két képből álló, kiválóan hatásos és költői színművet írt a *Magyar Színház*nak. Címe: *Bőleső és koporsó*. A színház a *Bőleső és koporsó* című nemesek mint alkalmi darabotól, de mint önálló színpadi műtől is nagy sikert vár. A próbak még e héten megindulnak.

** **Népszínház.** A *cigánybárd*, *Strauss* híressé vált operettje, holnap, pénteken újból színre kerül a Népszínházban. *Saffi*, egyik legjobb szerepét, *Hegyi Aranka* fogja eljátszani, *Barinkait* *Kenedich Kálmán*, a cigányzenonyst *V. Margó* Célia, *Arsenát* pedig *Harmath Ilona* játssza. A többi szerepek *Krecsányi Sarolta*, *Németh, Raskó, Tollagi, Kiss Mihály* és *Ujvári* kezeiben vannak.

—XI.

**** A Nemzeti Színházról.** *Szigligeti és Csiky*, a *Nemzeti Színház* repertoárjának a régi oszlopai, két napon egymástán szerepelnek az e heti műsoron. Pénteken a Lillómtól adak elő Ujházival, Györgynével, Nagy Ibolyával, Dezsővel, Gabányival, K. Gerő Linával, Rózsaheggyel, aki Szellem és Náday Bélával, aki Gyuri szerepében először lép fel. Szombaton új betanulás kerül színi a *Proletárok*, *Csiky* Gergelynek az első társadalmi színműve, melyet 1880 januárjában adtak először, s melynek most lesz a 62-ik előadása. Az új szereplők:

Helvey Laura — Szedervári Kamilla, Cs. Alszeghy Irma — Irén, Dersz — Zátonyi Bence, Gál — Timot Pál, Rózsahegyi — Bankó Béni, T. Deli Emma — Elza, Nagy Ibolya — Borcsa, a régebbi szerepeket játszóak: Ujházi — Mosolygó, Mihályfi — Darvas Károly, Gabányi — Tulipán, Györgyné — Tulipáné, Vizvári Mariska — Zelma, Hetényi — házimester, Latabár — Klímóczy, Egressy — Mákony, Holnap csütörtökön a Bánk-Bán kerül színi, Gertrud királyné szerepében Jászai Marival; Melinda — K. Hegyesi Mari, Bánk — Pálfi, II. Endre — Gál, Petur bán — Szacsay, Biberach — Gyenes, Tiborc — Ujházi.

**** Vígshírház.** Ma tartották meg a Vígshírházban a *Mandátum* című háromfelvonásos és *A tolmács* című 1 felvonásos bohózat házi előpróbáját, amely azzal biztat, hogy a szezon első premierje, amelyet holnap, pénteken tartanak meg, a Vígshírház közönsége jól fog mulatni. A próbát jellemzően és díszleteivel tartották meg és különösen kedvező benyomást tett a *Mandátum* II. felvonásának díszlete. A *Mandátum* főszerepeit *Hegedűs* Gyula, *Fenyest* Emil, *Vendrey* Ferenc, *Nikó* Lina és *Gazi* Mariska játszza. A tolmácsban pedig hálás szerephez jutott *Góth* Sándor és *Balassa* Jenő. Utóbbi szerepeinek elejétől végéig angolul beszél. Párisban ezt a szerepet angol színész játszotta.

**** Hírek a Magyar Színházról.** A Magyar Színház első újdonságának a *A sötét kamarának* próbát már megkezdték. A háromfelvonásos énekes bohóság főszerepeit *Szelestey* Elza, *Margó* Zelma, *Sziklainé* Kornai Berta, továbbá *Boross*, *Ráthonyi*, *Mátrai*, *Delli* és *Giréth* játszóak. A Magyar Színház szerződtette *Rubos* Árpádot, a szegedi színtársulat volt tagját, aki egyszerűs mind rendezője is lesz a színháznak. Az első újdonságot, *A sötét kamarát* már *Rubos* rendezi. — A *Sváhók* holnapi előadását, amely *Kornai Berta* bemutatja lesz, a közönség általános érdeklődése előzi meg. Az előadást szombaton megismétlik.

**** Kossuth-Album** cím alatt az országos függetlenségi és 48-as párt Kossuth-ünnep rendező-bizottsága jóváhagyása mellett egy letelepített becses dalgyűjtemény jelent meg az országos Kossuth-ünnepélyek alkalmából, énekbangra és zongorára *Klökner* Éde budapesti zeneműkiadónál. *Huber* Sándor jeles zeneszerzőnk gyűjtötte össze ez albuma a legszebb Kossuth-szabadságharcos nótákat, melyek eddig hozzáterhelhetetlenül és szétszórtan léteztek csupán. Az izléseles, szép kiállítású, 25 művet felölelő füzet terjedelmes tartalmából elég, ha ezeket soroljuk fel: 1. Dr. Pap Zoltánnak „Kossuth-Himnusz”-át. 2. Kossuth Lajos bucsuja az ország barátainak. „Kitarom reszkető karom.” 3. Kossuth Lajos azt üzenete. 4. Egressy Béni, „Szózat.” 5. Egressy Béni, „Talpra magyar!” 6. Lányi Ernő. „Tavaszdik, még sincs barna, se virág.” 7. Világosi fegyverletéle dala. 8. Erdődy Ernő, „Meghalt Kossuth.” 9. Jón Kossuth jón! 10. Lányi Ernő, „Hát még mindig az a gyűlölt „Götterbalte”-iára.” 11. Greizinger Iván, „Kossuth Lajos újra üzent Turinból.” 12. Greizinger Iván, „Nem jaut el a magyar vér.” 13. Csengery Gyula, „Turin felett ragyog az ég!” 14. Garibaldi-nóta. 15. Egressy Béni, „1848-as honvédek indulója.” 16. Honvéd-tűzer temetése. 18. Kossuth Lajos levelet irt” stb. stb. — Ára e kötetnek 3 korona és *Klökner* Éde zeneműkiadónál, Budapest. VIII., József-körút 24. rendelhető meg. Az érdekes és olcsó füzetet minden dal- és zenekarának melegen ajánljuk.

**** Karfelvétel a Népszínházban.** A *Népszínház* szokásos karfelvételi próbáját ez évben is megtartják kedden, e hónap 9-én délután 3 órakor a *Népszínház* színpadán. A próbaéneklésre jelentkezni lehet naponta a színház épületében, ahol a József-körúti bejáró kapusánál a jelentkező lapok átvehetőek.

**** Zenekari sztrájk a bécsi operában.** A bécsi operát zenekari sztrájk fenyegeti. Az igazgatóság és a zenekar közt az adott okot a konfliktusra, hogy több új tagot szerződtelet a zenekarhoz a Wagner-operák érdekében, amely intézkedést a zenekar magára nézve sérelmesnek tart, neki lévén joga saját kezelelől (jobbann mondva a filharmonikusoknak, kik a zenekart szolgáltatják) a szükséges erőket állítani és megválasztani. Ezért fenyegető állapontot foglalt el a zenekar, amit most az igazgatóság újabb sérelmes intézkedése fokozott, hogy meg akarja tiltani a zenekarnak, hogy az operán kívül is működjék, miáltal a zenekar tagjai tetemes mellékbevételeimől esnének el.

**** Öngyilkos operánekésné.** *Madriában* öngyilkossá lett *Trepasso* Elvira operánekésné. A művésznőt szerencsétlenül szerezte a halálba.

**** Francia színház Athénben.** *Truffier*, a párisi *Theatre Français* egyik előkelő művésze, megváltik az intézetől és *György* görög király megbívisára *Athénbe* megy, ahol az új udvari színház művészi vezetője lesz. Az *athéni* színház a klasszikus repertoirt fogja kultiválni, még pedig Franciaországból importált művészekkel, akik addig fognak játszani, míg a csirájában szendergő görög színeszet erőre kap.

**** Új színház Berlinben.** Berlinben új színház épül, még pedig a *bayreuthi* mintájára. A színház építéresé szükségelt négy millió márkára már egyült is van. Igazgatója dr. *Brahm*, a berlini *Deutsches Theater* igazgatója lesz.

**** Németség a párisi német vendégcserepellek ellen.** Egyes berlini újságok ellenséges álláspontot foglalnak el a *Lipséből* tervezett párisi német vendégjátékok ellen. *Kilgósolják*, hogy sem a vállalkozók, sem pedig a közreműködő művészek nem ismeretesek eddig. Nem érdekelten egyik berlini újságnak a nyilatkozata, amely ezt írja: „A nyilvánosság természetesen érdeklődéssel tudni akarja, hogy ki tartja magát jogosítottnak Párisban a német színművészet képviselőjeként hivatalosan megjelenni és a francia színművészek iránt Berlinben tanúsított előzékenységet viszonzását bezsebelni.”

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **Kossuth-könyvek.** A Kossuth-ünnepégek alkalmából dr. *Szalay* Mihály, a Magyar Estlap szerkesztője becses kis könyvet irt Kossuth Lajosról. A hősi korszak legnagyobb alakját az ifjúságnak mutatja be ez a munka, amely lelkes hangjával, költői lendületével, tiszta hazafias érzésével és zamatos magyarságával bizonyára megteremkenyíti a fogékony lelkeket. A magyar história legszebb képei vonulnak el az olvasó előtt s ez idők dícsősége buzdításképpen hat a gyermekekre. Szép illusztrációk díszítik a füzetet, amelyek az arát a kiadó Dobrowsky és Franke-öeg csekély husz fillérben szabta meg, ami szintén hozzá fog járulni *Szalay* Mihály könyvének megérdemelt népszerűségéhez.

Kossuth Lajost dícsőtő költeményeit foglalta kötetbe a függetlenségi párt megbízásából *Ilyés* Bálint. A hazafias érzés lelkes hertől áthatott versek szavalásra is alkalmasak. A füzet *Szilágyi* Béla kiadásában jelent meg, ára füze 30, kötve 60 fillér.

○ **A kiégés és az ellenék.** Ilyen címen aktuális politikai kérdésről hosszabb cikket irt dr. *Halmi* Elemér. A dolgozat ára különnyomatoképpen jelent meg, ára 60 fillér.

SPORT

***. A bonni labdarúgók Budapestén.** A budapesti Ramblerek ma ismét szép győzelmet arattak. Ez rövid időközben a második győzelem az idei nemzetközi mérkőzések alkalmával, vagyis az eddigi két küzdelemből a mieink kerültek ki győztesen. A mai szép eredmény annál becsesebb, mivel a bonni „óriás”-csapat sikerrel küzdött a kitűnő prágai *Deutscher Fussball-Club* ellen is s idejük és alkalmuk is volt az üszjártakra, míg a Ramblerek a bécsiekől kaptak két hátvédet, *Wagner* és *Wachudát*. Ezenfelül a mieink az első félidőben két goal értek el a bonniak egy goalja ellenében. A második félidőben igen hevesen ment a játék s a nagy igyekezetben *Wagner* egy öszütelkőzött egy ik elemjártékkal, hogy az kéntelen volt kiállani s a játék is megszaktadt öt percre. Felállítás után a magyarok kiállították az egyik csatárt s ők is tizen játszóttak. Ebben a félidőben már nem esett goal egyik részről sem s így a végeredmény 1:2 goal a magyarok javára.

***. Országos atlétikai verseny.** A budapesti (budai) tornagyűlelet elhatározta, hogy minden év őszén országos atlétikai versenyt fog rendezni. Az első ily versenyt e hó 23-án, kedden délután 3 és fél órakor az egyesület versenypályáján (II. Krisztina-körút és Vérmező-út sarkán) tartják meg és sorrendje a következő:

- I. 100 méteres siktűtas junióroknak.
- II. Távoúgrás.
- III. Magasúgrás (zártverseny, csakis egyesületi tagok számára).
- IV. 110 méteres (120 yard) gátfutás.
- V. Diszkosvetés junióroknak.
- VI. Rudugrás junióroknak.
- VII. 100 méteres (1 angol-mérföld) siktűtas és VIII. 201 méteres (220 yard) gátfutás.

Minden versenynél az elsőnek nagy ezüst, a másodiknak kis ezüst, a harmadiknak nagy bronz, a negyediknek, kis bronzéremt adnak, ha legalább 4, illetve 6 és 8 induló jelentkezik.

A harmadik kivételével az összes versenyekben a hazai testgyakorló egyesületek tagjai vehetnek részt. Nevezési határidő e hó 15-ike. A tét az összes versenyeknél 2 korona. A nevezések a tét mellékelésével *Bély* Mihály egyesületi művezető címére (I. Attila-útc. 2.) küldendő. Tudni kell: a) a versenyző vezeték és utónévét, b) polgári állását, c) lakásimét, d) a versenyszámot amelyre nevez, betűkkel kiírva, e) a tétet és f) annak az egyesületnek a nevét, amelynek tagja; ezt hivatalosan tartozik igazolni.

***. Alagi lövészenyek.** Az alagi lövészenyek mai, második napján is seregesen tódult a nép a szép versenytérre, ahol ma a következő eredménytel végződtek a remek finishekben bővelkedő versenyek:

I. Kétévesek eladóversenye. Díj 1200 korona. Távoúgrás 1000 méter. Báró Königsvarter Tulaja

(Smejda) első, *Folberth* J. *Probeweiseja* (Neumann) második, O királyi ténsege *Ferenc József* braganzai hercege *Fraterja* (Koblicek) harmadik, asztán *Embracation*, *Balletmád*, *Szeles*, *Doping*. Totalizátor: 10:31. Helyrefogadások: I. 50:60. II. 50:68. III. 50:58.

II. **Rhadost akadályversenye.** Díj 1800 korona. Távoúgrás 4000 méter. *Gróf Esterházy L. Gubernatorja* (Folberth) első, *Jankovich* B. *Sötét-je* (Szemere) második, *Klein Gy. Phlae-je* (Suermondt) harmadik, asztán *Rozmarin*. Totalizátor: 10:38. Helyrefogadások: I. 50:104. II. 50:100.

III. **Gátverseny-Handicap.** Díj 1500 korona. Távoúgrás 2800 méter. *Stein R. Leányka-ja* (Kapousek) első. *Mr. Paul Aranyes-je* (Csompora) második. *Mravik P. May-be-je* (Maoban) harmadik. Asztán: *Anita*, *Margarin*. Totalizátor: 10:95. Helyrefogadások: I. 50:176. II. 50:196.

IV. **Háromévesek gátversenye.** Díj 1600 korona. Távoúgrás 2400 méter. *Mr. Paul Csizlaja* (Csompora) első, *Bogyay A* idgy. *Hogyvujaja* (Kapousek) második, *Mravik P. Menyök-je* (Csuvár) harmadik, asztán *Kezdő*. Totalizátor: 10:16. Helyrefogadások: I. 50:58. II. 50:62.

V. **Szeptembert-díj.** Díj 1200 korona. Távoúgrás 2000 méter. *Gróf Károlyi J. Borcerajja* (gróf *Peja-osevich*) első, *gróf Esterházy B. Bokája* (Mr. Brooke) második, *Mravik P. Tromija* (Krause) harmadik. Asztán *Aphanizon*. Totalizátor: 10:16. Helyrefogadások: I. 50:52. II. 50:54.

VI. **Eladó kétévesek handicapja.** Díj 1200 korona. Távoúgrás 1200 méter. *Világhy Gy. Fikánja* (Koblicek) első, *Lipthay B. Üstököse* (Smejda) második, *Dávid E. Ionkája* (Maino) harmadik. Asztán: *Larissa*, *Umbertin*, *Bummerin*, *Va-banque*, *Wanda*. Totalizátor: 10:85. Helyrefogadások: I. 50:86. II. 50:62. III. 50:72.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Egy bírói tövéds következményel.** A párisi *Voisin*-esethez hasonló szenzációja van *Olaszország*-nak is. Másfél évtizeddel egy halálos ítélet kimondása után kitűnt, hogy a bíróság tövédtet. *Vicena* városban 1888. június 25-ikén meggyilkolva találták *Evangelista Griponi* földbirtokost. Terhelő bizonyoságok sulya alatt pedig letartóztatták a négy *Urban* testvér, egy *Panarotto* nevű parasztot és annak fiát, *Antoniot*. A bíróság széleskörű vizsgálata után az lett az eredmény, hogy *Panarottot* és fiát fölmentették, de az *Urban* testvérek közül hármat halálra ítélték, a negyediket pedig 10 évi tégyszára. Királyi kegyelem a halálos ítéletet élethossziglani kényszermunkára változtatta. Azóta másfél évtized múlt el. E hosszú idő alatt kettő az ellítettek közül meghalt a börtönben, meg utolsó crájukban is hangoztatva ártatlanságukat. A másik kettő pedig most is börtönben sanylik, öszterve, megvélvüle a szenvedések és a lelki kínok következtében. Arsignano bíróságához most följelentés érkezett, hogy ártatlan embereket ítélték el a valódi gyilkosok helyett. A levél írja maga követte el a gyilkosságot és kegyelmet kér. Az eset képzeltető föltűnést kellett. Az igazságügyminiszter maga vette kezébe az ügyet, hogy mielőbb kiderítse a valósságot és rehabilitálja az ártatlanul ellítéltet, ha csakugyan ártatlanok.

§§ **Fárbaúgyek a Kurján.** Két párbajúgyet tárgyalt ma a Kurja V. tanácsa s mindkettőben visszautasította a vádiottak semmisségi panaszát. Az egyik párbajt farkasházi *Fischer Zsigmond* hirlapíró vívta *Latinovics* Ernő földbirtokossal, akinek jobb karján sulyos sebet ejtett. A törvényszék *Latinovicsot* egyhetti, farkasházi *Fischer* pedig háromhetti *dílamfoghárra* ítélte s ezt a büntetést a királyi tábla is jóváhagyta. — A második párbaj *Lukács Béla* sponri törvényszéki jegyző és *Egyesi Géza*, egy biztosító-intézet képviselője között volt. Okot erre öszeszóllás adott. A törvényszék *Egyesit* tanapi, *Lukácsot* pedig kétnapi *dílamfoghárra* ítélte, mit a győri ítéletábla is jóváhagyott.

§§ **Egy lelkipásztor küzdelmei.** A budapesti görök-keleti egyházközség lelkésze, *Trajánoss* Germánosz sehogysem tudott megílni hitközsége előjáróival. Mindig haboruságban étek s különösen *Lyka* Emil főgondnokkal és *Maraki* Miklós sekrestyessel gyűlt meg a baja. *Lyka* Emil főgondnok még a nyáron megparancsolta *Maraki* Miklós sekrestyének, hogy vegye le a lelkész lakásának ajtajáról a görök-keleti egyház plébánia-hivatala telirai táblát. A sekrestyés végrehajtotta a parancsot s *Trajánoss* lelkész e miatt úgy megharagudott, hogy a főgondnokot és a sekrestyét tejlentette lopás miatt. A büntetőjárásbíróóság azonban fölrelette a panaszt, mire az ügyesség megindította az eljárás a lelkész ellen hatóság előtt való rágalmazás vétségéért. A járásbíróóság bűnösnek mondta ki a lelkészt és ellítete 14 napi foghárra. Az ítéletet a törvényszék jóváhagyta. A Kurja bíróitótanácsa azonban, amely ma foglalkozott az ügygyel, jogosnak találta *Trajánoss* Germánosz felháborodását és panaszt s az alsóbíróóságok ítéletét megsemmisítette és a lelkészt a rágalmazás vádjá alól felmentette.

TÁVIRATOK

Braun, szeptember 4. Az itteni *Lindner és Moritz*-féle zsíradékgyárban ma délután 8 órakor benzinnel robbanás történt, amely a munkavezetőt és egy munkást súlyosan megsebesített. A kár 100.000 korona.

A király elutazása.

Póla, szeptember 4. A király ma délután 1/45 órakor a lakosság lelkes üdvözlése közt elutazott Póliától. A pályaudvaron *Spain* tengerészeti parancsnok ő felségéhez beszédet intézett, amelyben alázatos köszönetet mondott a haditengerészetet Ferenc Ferdinánd főhercegnek tengerenagygyá történt kinevezésével ért nagy kitüntetésért, valamint a legelsőbb kegyelem és a haditengerészet iránti jóindulat újabb bizonyítékáért, mire ő felsége kiemelte megelégedését a haditengerészet dicső szellemének fentartásáért. Ő felsége ezután az udvari vonatra szállt, követve Rajner főherceg és a kíséretet által. Egy ma kibocsátott hajóhadparancsban ő felsége a legkegyelmesebb szavakban emlékezik meg a haditengerészet részvételéről a Földközi-tengeren és később Kínában folyt nemzetközi akciókban és elismerését fejezte ki a haditengerészet a hadsereg és a landwehr legjainak, akik a közös gyakorlatokban résztvettek.

Lord Roberts Németországban.

London, szeptember 4. Lord Roberts, Brodrick hadügyminiszter, French és Jan Hamilton tábornokok Németországba utaztak, hogy részt vegyenek a császári gyakorlatokon.

A háború után.

Früssel, szeptember 4. A *Petit Bleu*, amely a boer tábornokok közlönye, megerősíti, hogy a londoni konferencián nemcsak a pénzügyi újjászervezésről lesz szó, hanem meg fogják állapítani azokat a békéltetőleket is, amelyeket Angolország eddig nem teljesített. Ezek: teljes amnesztia az arikanderek részére, az elköszönt földbirtokok visszaadása és *Kitchener* számkivetési rendeletének visszavonása.

London, szeptember 4. Megerősítik, hogy holnap délután *Chamberlain* és a boer tábornokok közt értekezlet lesz, amelyen *Kitchener* is részvesz.

A boxerek látítása.

Hongkong, szeptember 4. Kantonban a boxerek hirdetésnyit bocsátottak ki, melyben a lakosságot az idegenek lemészárlására izgatják. Azt hiszik, hogy e hirdetésnyit kibocsátására a kanon-bankai vasut tegnap megkezdett építése, valamint a kártérítés megfizetése céljából tett intézkedések szolgáltattak okot.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, szeptember 4. A belügyminisztérium serlésvész behurcolása következtében tiltotta a Zomborból Ausztriába való behozatalt. Eltiltotta továbbá a szarvasmarha-behozatalt a pozsonyi határszéli járásból, beleértve Szent György városát.

Bécs, szeptember 4. (A *Budapesti Napló* tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 690.25. Magyar hitelrészvény 738.—. Angol-Osztrák bank 277.—. Bécs bank-egyesület 457.25. Union bank 540.50. Landerbank 427.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 727.50. Déli vasut 75.—. Elbavógyi vasut 473.—. Eszaknyugati vasut részvény —. Dohányrészvény 314.50. Rimamurányi vasut 501.50. Alpesi bányarészvény 372.35. Májusi járadék 101.80. Magyar korona járadék 98.05. 1000k sorozatok 119.—. Német birodalmi márcia 117.05—117.06. Napoleon'or —. Szilárd.

New-York, szeptember 4. (Terményi-tudósítás.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben (9 1/2) 9 1/2. Szept-re 8.58 (8.74). Decemberre 8.44 (8.63). New-Orleansban helyben 8 1/2 (8 1/2). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphianban 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.22 (1.22). — Zsír: Western steam 9.65 (9.60). Rohn és Brothers 9.80 (9.95). — Tengeri irányzata bizonytalan. — Szept-re 67 1/2 (66 1/2). Októberre —. — Decemberre 48 1/2 (48 1/2). Busz irányzata engedő. — Páros órái helyben 76 1/2 (76 1/2). Szept-re 75 1/2 (75 1/2). Októberre —. — Decemberre 73 1/2 (73 1/2). — Jajusra 75.— (75 1/2) Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — Kései: Isir Río 7. sz. 5 1/2 (5 1/2). — Szept-re 5.20 (5.85). Decemberre 5.35 (6.50). — Liszt: Spring Wheat clear 3.05 (3.05). — Kukor: 2 1/2 (2 1/2). — Ór: 27.12 (27.37). — Ész: 11.40—11.60. (11.30—11.60). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, szeptember 4. (Terményi-tudósítás.) (Zárlat.) Busz irányzata engedő. — Szept-re 71 1/2 (71 1/2). — Okt-re —. — Tengeri irányzata engedő. — Szept-re 58 1/2 (58 1/2). — Zsír: Okt-re 9.67 (9.72). — Jannára 9.92 (9.42). — Szalonna short clear 10.20 (10.80). — Sertészsír: Okt-re 16.87 (16.92). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Alkony előtt.

Hűsebb lesz egyre körülöttem,
Alkonyra válik lassan a táj —
Remények, vágyak hervadása,
Hiába rejtem: annyira fáj.

Didergek gyakran benső fagytól,
Az ősz van itt: nem lagadom —
S mégis a multat visszasírni,
Siralni én nem akarom.

Kivettem rézemet már a fényből,
Ittam a vágyak lángborát.
Hevültem, égtem s meg nem untam
A tüzes csókok mámorát.

S fehér lesz ime hajam fürtje,
Hűtlenség válik mind a fény —
A szemem lángja elalvóban:
Óreg szív vagy szívem! szegény!

Mikor az állok elröppennek,
Mikor a csók már másoké —
Mikor a hir is mást keres fel,
Fekete gyászra nincs ok-é?

S a csókok éjjelt nem sájnalom,
A vesztett időt nem hívom —
Elhervadt hír nem bánja lelkem,
Könnyem a multért nem sirom.

Óltára teszem ifjuságom,
A kéjt s az öröm serlegét —
Bohó kaland minék is annak,
Ki áltálta életét?!

Vedd el, Uram! amit Te adtál:
Tes-em legyen hát roskatag!
Ótsd el szememnek búzke fényét —
En mégis áldva áldalak.

Hulljon fölém a sűrű árnyék,
Szálló kód és permeteg —
Csak egyet hagyj meg kegyelemben,
Es hős leszek, ha szenvedek:

Mint ifjkorban, úgy hevüljön
Daloktól forrongó szívem,
S a hárfát, hárfát el ne ejtse
En reszkető, szegény kezem.

Ifjú legyen dalom mindaddig,
Míg szívem végsőt nem dobog —
Ifjuságot lelek a dalban,
Míg szemem végsőt nem lobog.

Legyen öreg szemem és testem
Ha Benced lelkem el s örül:
Daloddal ifjú maradok én,
Halálom rém ha vesz körül.

Imád, óh Isten! kísérjen engem,
Lelkem amig halálba alél —
S körül ha vesznek siri rémek,
Szivem az árnyban — ottan se lél.

Hűsebb lesz egyre körülöttem,
Alkonyra válik lassan a táj —
Remények, vágyak hervadása,
Hiába rejtem: annyira fáj.

Kiss Arnold.

Moisesville.

— Egy zsidó-kolóniáról. —

Kevés argentinai ember ösméri úgy saját közfarsaságát, mint szegény magam, ki kénytelen vagyok e rengeteg ország különféle provinciáit felkeresni, hogy a zsidó-kolóniákat megláthassam; önök már voltak velem Mauricióban, mely az ország főirtományában fekszik; kíséremnek mostan el Santa-Féba, melynek San-Cristobali kerületében találjuk Moisesville-t. A gyorsvonat 18 óra a'att viz oda, mindig এসজনnak tartva, részint a hatalmas Uruguay folyam mentén, részint az egyforma Santafésini lapályon végigvonulva. Palacias állomásnál kiszállunk, honnan még körülbelül 12 kilométer van utazásunk végcéljáig. Érdekes pont ez a zsidó-kolóniák töténétében. Idejöttek 1888-ban vagy százán, kik Oroszországból kiltzve, saját erejükből új hazát akartak keresni. Párisban valami szélhámos eladott nekik földet, és mikor Buenos-Ayresbe érkeztek, szomorú meglepetésükre megtudták, hogy a nekik eladott telkek a megjelölés után valahol a tengerben fekszenek. Hosszu nélkülfözesek után Palacias földbirtokostól kaptak művelni való földet egyvír lefizértre, de nem volt se a szükséges szerszám, se marha, se semmi. Sokáig nyomorban voltak míg báró Hirsch egy küldöttyje szomorú helyzetükről értesítve segítségükre

jött. Egy öreg asszony, ki még a legelső bevándorlók közül való, sokat mesélt nekem a régi időről.

— Ugy hoztak minket ide — mondá — mint egy zsák krumplit, aztán a földre kiszórtak és néha napokig nem találhattuk egymást.

Az egész föld tudniillik óriás gazzal volt benőve és rengeteg hangya-halmokkal ellepve. Abból a vadonból gyönyörű, angol módra berendezett kolónia lett és az emberek bámulni jönnek nézni, mily új ország keletkezett itten. Nem tudtam betelni magam se ettől a gyönyörű látvánnyal. Az állomástól a kolónia központjáig 30 méter széles, gondosan föntartott utak vezetnek, mindkét szélén Paraisa-fákkal szegélyezve. A szántó-földek, melyek földváltanak a szép zöld lucerna-ültetvényekkel, rendszeren vannak az ugynevezett alambadoval körülveve. A náczak az ut szélén mind rendes szép kőtéglá-épületek és egész városi benyomást tesznek. A kolónia főhelye valóságos kis város, nagy iskoláépülettel, egyházzal, gyógyszeriarral, orvosi lakással, melyek mind akár egy európai városban is számot tennének. E zsidótemplom előtt, akárhányszor megállnak az argentinai bennlakók rövid imára; a templom felirata spanyol nyelven: Istent háza. Képzelné lehet, mily virágzó a telepítvény, ha egy francia vasuti társaság a kolónia szivében egy stációt csinált (Moisesville).

Ami a legszebb ebben a városban, az ezek a nagy faültetvények mindenütt, ami Argentinában valóságos csoda. Ettől a központtól elágaznak a kolonisták házcsoportjai, majdnem ötszáz család lakik itt és az összes lélekszám majdnem kétezreszáz. A legújabb csoport ötven román családból áll, kik hazájukból kénytelenek voltak elmenni. Itt mint boldog földbirtokosok üdvözöltek minket csinos házaik portáján és teher cipóval, friss vajjal kínáltak bennünket. Már a házhoz tartozó 25 hektáryi föld a vetésre készen áll, a kis konyhakertben, már zöldel a saláta, kibuj a vöröshagyma és a retek és az új kolonisták büszkén mutatják be az első hónapok eredményeit. Mindennap kikocsikáztunk az egyes csoportok látogatására, a távolságok olyan nagyok, hogy korán reggel indulva, csak estére érthünk haza úgy, hogy rendszeren hideg ételt kellett magunkkal vinni és utközben ebédelni. Egy ilyen kirándulás alkalmával délfele Las Palmeras állomáshoz értünk, melyet nemrég a kolónia területén megnyitottak. Itt Argentinát alkotmány-ünnepén nagy meglepetés várt ránk. Az egész kolónia fel volt lobogóva. Könynyekig meg voltunk halva, midőn a magyar zászlót az argentinaival az árbóca huzva nagy diadalivek a magyar és argentinai színekkel díszítve láttuk. A bírő az egész hatósággal tisztelgett és meghívott egy nagy tultatásra. Engem kértek fel, hogy a díjakat a győztesnek átadjam. A tultatást az itteni kolonisták rendezték, de kéresemre a sok gauchs is részt vett. Fehérruhás leánykák jöttek bokrétaival elének, a fiatal-ság zászlókkal a bírő és a tanítóktól vezetve háznak előtt megálltak és az argentinai himnusz énekeltek...

Dr. Sonnenfeld Zsigmondné.

+ Kalózok. A Navigazione Generale Italiano

Sardegna nevű görzőse nemrégiben New-Yorkból Nápolyba érkezett. Elindulása után a mexikói Goltáramlat előtt olyan kalandja volt a hajónak, hogy hasonlót csak a Cooper-éle regényekben lehet olvasni. Kevésell a Goliáramlatba jutása előtt a kapitány egy-két árbocot vett észre, amelyen mexikói lobogó volt s ugyancsak sietett. A Sardegna nekitfogott, hogy utóljárja, de akkor hirtelen irányt változtatott, és ezekben kétségbeesett sikoltások zavarták meg az ocean csöndjét. A kapitány rögtön teljes gőzzel futott a két árbocon után. Arra a felszólításra, hogy álljon meg, azzal felelt, hogy minden vitorliját kitésztette. De a görzős elérte és azzal fenyegette, hogy elűszeszti. A vitorlásnak meg kellett állnia. A sikoltózás ezenközben elnémult, de halk nyögést még mindig lehetett hallani abban a zavarban is, mely a vitorlások fedelzetén, ahol igazi bandita-alakokat lehetett látni össze-vissza fölgyverkezve. A Sardegna kapitánya összejöttötte embereit, fölfigyvertette és átvitte őket a különös hajó fedelzetére. Ott a gyanus alakokat összefogdosott. Huszonötven voltak, négerek és kreolok, a Karabi-szigetekről való pirátok, akik, mint később kiderült, megtámadták a két árbocot és legénységét lefegyverezték. Az árbochoz két szép fiatal asszony volt odakötve. Halásápadtan esdekeltek irgalomért. Felszabadították őket kötelékeik alól, és megtudták, hogy a hajó kapitányát és csekély legénységét a kalózok megtámadták, mindannyukat agyonlőtték és a tengerbe dobták. Mikor a hajó így a tengeri rablók hatalmába került, az Antillák felé irányították. Az egész bandát a Sardegna fenekére vetették és Bostonban az amerikai hatóság-nak kiadták. A Sardegna kapitánya Luigi Montani.

Nyílttér.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító-társaság.

A társaság vagyona:

1898. dec. 31-én	1,437,913,603	frank
1899. „ 31-én	1,563,961,000	„
1900. „ 31-én	1,687,840,168	„
1901. „ 31-én	1,828,181,200	„

Magyarországi vezérigazgatóegység:

Budapest, IV., Kártyakürt 26.

(Az e rovat alatt közlötneknek sem tartamért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Mezőgazdasági kiállítás Lovrinban. Az utolsó hetek eseményei tagadhatatlan bizonyítékát szolgáltatják a társadalmi élet viráradésának. A temesvári kivándorlási kongresszus, a csatádi Lenau-ünnepély, a nagybecskereki és verseczi iparkiallítás mindmégannyi mozzanatai ama mozgalomnak, mely a délvideki társadalom összes rétegeit ébreszti sikerrel eddigi alétságukból és a gazdasági életnek adott új impulzus által a nemzetiségeiként a vidéken a lelkesen nemzeti izgatónak elveszi a talajt lábuk alól. E mozzanatok sorában nem a legutolsó helyet foglalja el a *lovri kiállítás* is, mely vasárnap fog megnyitni. — A délvideki gazdasági-egyesület, élén két lelkes vezetőjével, *Wittmann János* és *Blaskovics Ferenc* képviselőikkel valóban helyes politikai akcióit teljesített a kiállítás rendezésével, melynek védnökéül báró *Lipthay Frigyes* lovri nagybirtokost nyerte meg. A rendező-bizottság, melynek titkárja

teendőit *Krauszbar Károly*, a Délvideki Gazdasági Egyesület titkára végzi nagy szakavatottsággal, mindent elkövetett a lovri kiállítás sikerének biztosításához. Kiváló fontosságot tulajdonít e kiállításnak gróf *Apponyi Albert* képviselőházi elnök megjelenése is, kinek egyénisége tudvaleg a varázserővel hat a délvideki svábságra. Gróf *Apponyi Albert* szombaton este érkezik Temesvárra, honnét több képviselő kíséretében vasárnap fél 8 órákor reggel indul különvonaton Lovrinba, hol fényes fogadtatásban fog részesülni. Ő nyitja meg 10 órákor a délvideki gazdasági egyesület II. (lovri) kiállítását. A két napra tervezett kiállítás keretében több hazafias ünnepély is fog tartatni, melyek alkalmassak a tulajdonlag németajku kisgazdák magyar érzületének megszilárdítására. Így szeptember 7-én az országos vöröskereszt egyet lovri főlkája báró *Lipthay Frigyes* védnöksége alatt tombolással egybekapcsolott tancmúlatságot rendez, mely Torontálmegye értelmiségnek zömét fogja egyesíteni. Ugyanaznap lesz a 10-és ügetőverseny, melynek rendezését többtagu bizottság, báró *Lipthay Frigyes*, *Görgey* tábornok és dr. *Schönvitzky Bertalan* gimnáziumi igazgatóval az élén vállalta el. A kiállítás a vidék terménybeli, kertészeti, szőlészeti, borászati és házipari termékeit foglalja magában és és szarvasmarha- és lókiállítás-sal lesz kapcsolatban. A kiállítás két napján Temesvárról és Szegedről külön vonatok indulnak Lovrinba.

A Magyar Fővárosi Malomegyesület ma egyeri *Krausz Lajos* kir. tanácsos elnöke alatt teljes üfést tartott. Az elnök a nyári szünet után megkezdődő új üfészak kezdetén melegen üdvözölte a tagokat és reményét fejezte ki, hogy az egyesület tevékenységének sikerül a malompar felendülését előmozdítani. Az egyesület részvevő az Országos Molnár-Kongresszuson, amelynek egyik tiszteltbeli elnöke megyeri *Krausz Lajos*, az egyesület elnöke. A kongresszuson az egyesületet *Déry Izidor* és *Langfelder Ede* igazgatók és *Fekete Ignác* titkár fogják képviselni. A teljes üfés logalkozott a malomok üzemének rendezésével, a magyar malomokra sérelmesen kivett ausztriai adóval, az indiai lisztkivétel emelésének kérdésével és több más olyó ügyet intéztek el.

A magy. kir. államvasutak bevételei ez év május havában a végleges elszámolás szerint 16,947,289 koronát tettek ki, ami 833,639 koronával több az ideiglenesen kimutatott összegnél, azonban 132,609 koronával kevesebb, mint az előző év megfelelő havában volt. Az idei május havi bevételből 4,280,709 korona a személy-, 11,503,789 korona az áruforgalomra, 1,393,600 korona pedig a különféle bevételekre esik. A forgalom pénzügyi eredménye tehát május hónapban csekély eltérésekkel ugyanaz volt, mint a múlt esztendőben. Az év e je óta május végéig az idén a bevétel 82,379,158 K. volt, ami a tavalyi 83,100,396 K.-val szemben 0.9%-nyi elmaradást jelent, ami azonban a jó termés folytán nemcsak hogy el fog tünni, de a mindenesetre ebbőllett fog átalakulni. Az év első öt hónapjában a ért bevételből 18,870,903 K. esik a

személyforgalomra (tavaly 17,809,812 K.), 57,304,235 K. az áruforgalomra (tavaly 59,354,835 K.), 6,201,020 K. a különféle bevételekre (tavaly 5,935,749 K.).

A vetések állása. Mint a földművelésügyi miniszternek augusztus 30-ikáról szóló jelentése mondja, az augusztus utolsó harmadában mutatkozott száraz, meleg időjárás a növényzet fejlődését hátráltatja. A *lukoria*-termés kiállításai csökkentek, ugyanarra, hogy az Alföldön már az eső beállta sem javíthatná meg a gyöngye terméskilátásokat. Nagyon szenvednek a szárazság és hőség miatt a káposztatétek, a kerti vetemények, a burgonya, gyengén fejlődik a szőlő is. Szemei több helyen aprók és kemények maradtak a fűlők a szem lepergése folytán ritkulnak. De kielégítő termést ígér a kömly, a köles és tatárka míg a dobány minősége jó.

Östönödi gazdasági tanulóknak. A földművelésügyi miniszter az 1902—1908. iskoláévre pályázatot hirdet a néhai Csáky Petronella grófnő által magyarországi gazdasági tanítványok tanulmányi vagyonát alapítvány kamataiból negyedévenként 600 koronára ösztöndíjra. Az ösztöndíjakra első sorban a teljesen árva, ilyen hiányában pedig oly szegénysorsu hallgatók pályázhatnak, akiknek atyjuk nem él. A pályázni szándékozók kérvényüket a földművelésügyi miniszterhez címezve november 1-ig be kell juttatni a magyar-óvári magy. kir. gazdasági akadémia, vagy a debreczeni, kassai, kesztelyi és kolozsmónostori magy. kir. gazdasági tanintézet igazgatójánál nyújthatják be.

A newyorki tőzsde. New-Yorkból jelentik szeptember 3-iki kelettel: Az értéktőzsde szilárdan inult. Speciális értékekben megint nagy vásárlások történtek, amelyek egy pool manipulációi és a Philadelphia-Reading vasut papírjában állítólag történt nagy üzletkötések híre támogatták. Az utóbbi papírok emelkedését egy versenytulajdonosok tulajdonították és sztrájkhírekkel hozták kapcsolatba. Az emelkedést hirtelen megakasztotta Roosevelt elnök bejelentése a híre. A tőzsde nagyon szilárdan zárt. Részvényforgalom 1,500,000 darab.

Fizetéképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Terein* a következő fizetéképtelenségeket jelenti: *Hornung* Testvérek gyáros cég *Brassó*, *Berger* Armin kereskedő *Nagy-Bittse*, *Száva* K. divatárkereskedő *Fogaras*, *Atsádtler* Sándor kereskedő *Vasvár*.

Borjuvasár. 1902. évi szeptember hó 4-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvényirtaságolt.) Felhajtás: Bellódi élő borju 578 dtl, leltő borju — db, bécsi borju — db., — db. nővendékmarna 108 darab, bárány élő — darab, leltő bárány — darab. Arjegyzések. — Bellódi élő borju 1. rendű 82—92 1-g, kivételes 96 .. II. rendű élő borjúkért 70—80 1-g, I. kilónkint, leltő borju 1. r. — 1-g, II. r. — 1-g, 1-ló 1-g, 1-ló 1-g, 1-ló 1-g, kilónkint levonas nélkül, Rugott borjúkért 32—36 1-g, Nővendékmarna — 1-ló 1-g, 1-ló 1-g, 1-ló 1-g, közepmínőségű 50—60 1-g, alarendelt 42—50 1-g, I. kilónkint, Bárány élő — k., leltő bárány — k. kivételesen ár — k-g páronként — Irányzat élénk, az árak 4—5 fillérel lgrkin javultak.

REGÉNY

SZEGÉNY EMBEREK.

(Foma Gorgejev.)

Írta: GORKIJ MAXIM.

(67.)

— Hig a véretek! Még nem nőttetek eléggé s mégis érettek vagytok és olyan hervadtak, mint egy régi retek. Es nem értitek, hogy az élet napról-napra szebbé válik. Már hetvenhárom év óta élek ezen a földön s a szirom szélén állok, de azt látom, hogy az én ifjukoromban sokkal kevesebb virág volt a világon s hogy ami volt, az sem volt olyan szép, mint most. Milyen gyönyörű házak vannak most! Milyen nagyszorú kereskedelmi segédesszközök! A gőzhajók! Mindenben borzasztó sok értelem van mostanában! Az ember körül néz s azt gondolja: Oh, milyen fenelegények ezek az emberek! Oh, nagyon, nagyon! Pompásan rendezték be az életet. Minden nagyon jó, nagyon kellemes... csak bennetek, a mi örökösseinkben nincs semmi elvenség! A legrongyosabb kispolgár is külön legény, mint ti. Ez a Jesov például. Hát micsoda ő? Mégis ő játszza a bíró szerepét; nemcsak fölöttetek ítélt, hanem az egész élet fölött is. Abban van bátorság. De ti... ptuj! Ugy életek, mint a koldusok; ha vidámak vagytok, ugy tesztek, mint a barom, ha szorcsellének vagytok, utalatos féregként viselkedtek! Csupa rothadt ember vagytok... tüzet kellene az eretekbe csapolni... le kéne huzni a bőrtőket s a husotokat sóval kellene behinteni, hogy egy kissé mozgóknak legyetek.

A kis öreg Majakin, a csontos, akinek fekete torzák voltak a fogai helyén, akinek kopasz volt a koponyája, sötét a bőre, mintha az élet csatái égették s piritották volna meg, reszketett szenvedélyes izalmában s hangos, megvető szavakat dobált fiatal, nagy, erős leánya felé. Ljuba be-

ismerő pillantással nézett az ögrere, zavartan mosolygott s szívében nagyra nőtt a tisztelet atyja iránt, aki olyan szívósan ragaszkodott élete nagy vágyaihoz.

Foma tovább kalandozott. Tovább folytatta előbbi életmódját, éjjellett-nappalát piszkos lebu-jokban töltötte s lelkében egyre nőtt a harag és gyűlölet azok iránt, akik környezetében voltak. Gyakran támadt az a vágya, hogy bárcsak találna közöttük végre olyanvalakit, aki szemrehányó, szenvedélyes szóval meg tudná szegényíteni. Egyre jobban pövekedett az a vágya, szinte repestett a szíve, ha arra gondolt, hogy akad valaki, aki gorbomasággal jó utra fogja terelni, mert érezte, hogy rossz uton jár s hogy belopustult mostani életmódjába.

— Fiuk! — kiáltotta egyszer, mikor részegen ült a vendéglő asztalánál pajtásai közt, akik annyit ettek és ittak, mintha napok óta egy falat sem lett volna a szájukban. — Fiuk! En unatkozom és félek köztetek. Vessetek ki, kergesetek ell Gazemberek vagytok ugyan mindnyájan, de egymáshoz mégis közelebb álltok, mint én hozzám. Miért? En is részeges korhely vagyok, mint ti s én mégis idegen vagyok! Látom, hogy idegen vagyok... Az én pénzemből isztok s titokban rám köptök, Erzem. Miért?

Természetes, hogy így bántak vele. Más-ként nem is bántottak. Leike mélyen egyik sem tartotta magát kevesebbnék, de ő gazdag volt s ez akadályozta meg őket abban, hogy barátságosabban bánjanak vele. Aztán Foma mindig gorbomba volt, mindenen ugy gonyolódott, hogy a lelkébe hasított s ezt nem szereték. Aztán meg erős volt s könnyen dühbe gurult — nem merték megmondani nyíltan, hogy nem szeretik. Pedig ezt szeretete volna, mindig arra várt, hogy a gyűlölt emberek közül álljon valaki szembe vele s mondjon neki valami nagyon bántó, ami egyszerre lehasítaná őt erről a pályáról, mint a gyalu a forgácsot, mert érezte, hogy ez a pálya vesztét fogja okozni.

Foma megtalálta, amit keresett. Egy napon, mikor pajtásai nem tisztelett meg eléggé, dühös lett s így szólt:

— Nyomorult féretek! Hallgassatok! Hát ki ad ennetek. innotok? Elfeledtetek? Majd rendre szoktatlak benneteket! Majd megtanítalak besültre! Betörök! Ha én beszélek, fogjátok be a szátokat!

Mindnyájan elhallgattak, attól féltek, hogy elvesztik jóindulatát vagy azt hitték, hogy ez az ember, aki legjobban hasonlított egy erős, egészséges állathoz, megveri őket. Egy darabig hallgattak, magukban táplálták gyűlöletüket, tányérjaik fölé hajoltak s iparkodtak, hogy haragjukat senki se vegye észre. Foma önbíten nézte őket s henegeve mondta:

— No, ugye! Most elnémultatok? Így akarom... Szigorral kell banni veletek. En...

— Tejfölös-száj! — mondta most valaki nyugodt, önértetes hangon.

— Mi-iesoda? — ordított Foma s föluggott a helyéről. — Ki mondta ezt?

Az asztal végén most fölállt egy ember, aki igen magas növésű volt, hosszú kabátot viselt s fejét egész hajardó koronázza. Haja durva volt s mindenfelé vastag csomókban omlott alá. Arca sárga, borotvált, orra nagy, görbe. Fomának az jutott eszébe, hogy ez az amber éppen olyan, mint egy nagy seprő, amelylyel a gőzhajók fedélzetét szokták seperni. Ezen kacagott is.

— Helyes gyerek vagy! — mondta mosolygva. — Miért ugatsz? Tudod-e, hogy ki vagyok én?

A hosszú ember egy színházi hős mozdulattal nyújtotta kezét Foma felé s mély, rekedt hangon mondta:

— Apád rothadt betegségre vagy. Az apádé, aki ugyan rabló volt, de hozzád képest érdemes férfiu.

(Folytatása következik.)

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásár-
téri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Fel-
hajtás: Vágómarhák. Magyar ökr 785 darab. ma-
gyar tehén 655 darab. szerbiai ökr 296 da-
rab. szerbiai tehén 226 darab. növedékmárha 2265
drb. bivaly 200 drb. bika 108 darab. összesen 4535 drb.
Gazdasági marhák: Igrás- és hizlali való ökr 35
darab. fejős tehén 177 darab. igás bivaly — darab,
tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási
árak ezen tudósítás zártáig: vágómarhákért: Ma-
gyar hizott ökr, legjobb minőségű 66.— K-tól 74.50
K-ig, kivételesen — K., 100 kilónként élő súly-
ban, középminőségű 58.— K-tól 64.— K-ig, silányabb
minőségű 52.— K-tól 56.— K-ig. Magyar legelőmarha
jobb minőségű 52 K-tól 58.— K-ig, kivételesen —
K-ig. Silányabb minőségű 46 K-tól 52 K-ig. Tarka
hizott ökr, legjobb minőségű 66.— K-tól 76.— K-ig,
kivételesen — K-ig, középminőségű 58 K-tól 64.— K-ig,
silányabb minőségű 50 K-tól 63 K-ig. Szerb és bosznia-
i ökr legjobb minőségű 50 K-tól 63.— K-ig, kivé-
telesen — K-ig, silányabb minőségű 40.— K-tól 48.—
K-ig. Bika jobb minőségű 56 K-tól 66.— K-ig,
kivételesen 70.— K-ig, silányabb minőségű 48.— K-tól
54.— K-ig. Bivaly 32 K-tól 46 K-ig, kivételesen
50.— K-ig. Magyar tehén 42.— K-tól 56.— K-ig, kivé-
telesen — K-ig. Tarka tehén 46.— K-tól 58.—
K-ig, kivételesen 70.— K-ig. Mind 100 kilónként
élő súlyban. Gazdasági marhákért: Igrás ökr első-
rendű — K-tól — K-ig. métermászánként, kivé-
telesen — koronától — K-ig páronként,
középminőségű — K-tól — K-ig 100 kilónként
— K-t — K-ig páronként, silányabb minőség —
K-tól — K-ig 100 kilónként, — K-tól — K-ig pá-
ronként. Hizlali való ökr fehér — kg.-kint —
K-tól — K-ig. Fejőstehén keresztzett színes
150 K-tól 230 K-ig darabonként, bonyhádi ia 230
K-tól 330 K-ig darabonként, kivételesen — K-tól —
K-ig. Igrás bivaly — K-tól — K-ig páronként.

Váltakoztatlan nagyságu földhajtás mellett az irány-
zat élénk volt. mert a bevásárlások a hadgyakorla-
tokra megkezdődtek s nehéz marhák különböző
minden minőségűeknél 1—2 koronával métermászán-
ként emelkedtek, silányabb árak változatlan áron
keltek el, az eladások azonban könnyebben bonyolít-
tattak le. Jármasökrökre, valamint fejőstehenekre sok
vevő jelentkezett, de szükségletük csak részben fe-
dezhették a csekély felhajtás miatt.

Sertés-konzumvásár. (A székelyvárosi sertés-
vásár és közvagondint intézőség.) Szeptember 4-én.
Fölhajtás: Zsirsértés, úgy mint öreg I. rendű 350 kilo-
grammon felül — darab, II. rendű 280—350 kilo-
gramm — darab, kanló — darab, silány — darab,
fátal nehéz 300 kilogrammon felül — darab, közép
220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilo-
gramm — darab, süldő — darab, malac — kilo-
gramm — darab. Összesen — darab. Hussertés
nygmint: nehéz 300 kilogrammon felül — darab,
könyű 140—300 kilogramm — darab, süldő — da-
rab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen —
darab. Fölhajtás összege 1097 darab. Előző napi ma-
radvány 496 darab, összesen 1553 darab. Eladott 1173
darab. Maradvány 375 darab. A vásár irányzata
élénk. — Következő árak jegyzetelték: Zsirsértés:
Öreg I. rendű 350 kilogrammon felül — fillérig,
II. rendű 280—350 kilogramm 80—86 fillérig, kanló
— fillérig, silány — fillérig, fatal nehéz 300
kilogrammon felül 92—96 fillérig, fatal közép 220—
300 kilogramm 86—84 fillérig, fatal könnyű 220
kilogramm 74—80 fillérig, süldő 56—62 fillérig,
malac — fillérig. Hussertés: Nehéz 300 kilo-
grammon felül — fillérig, könnyű 140—300 kilo-
gramm — fillérig, süldő — fillérig, malac
40 kilogramm — fillérig, kilogrammonként,
előcsulyban.

Bécsi juhvásár. Szeptember 4. (Saját tudósítónk
telefonjelentése.) A mai juhvásáron a földhajtás 6569
darab juh volt. Arak kilogrammonként: kiviteli juh
78—86 fillér, kivételesen — fillér, primajuh 36—42 ko-
rona páronként. Nagy földhajtás következtében az irány-
zat gyöngye.

Bécsi szarvasmarhavásár. Szeptember 4. (Saját tu-
dósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhozottak:
3487 darab borjut, 3589 darab élő sertés, 978
darab levágott sertést, 401 darab levágott juhot, 183
darab bárányt.

Eladási árak: Élő borju — fill., első-
rendű — fillér, lelegeje — fillér, lev. borju
98—108 fillér, elsőrendű — fillér, lelegezőrendű
— fillér, fatal sertés 70—95 fillér, kivé-
telesen — fillér, levágott nehéz sertés — fillér,
kivételesen — fillér, husra hizlalt sertés — fillér,
zsirfa hizlalt sertés 100—110 l., könnyű sertés — fillér
elsőrendű süldő 100—116 l., élő juh — l.,
levágott juh 80—80 fillér, bosnyák silányabb sertések
— fillér, kilogrammonként. Bárány 12—26.—
korona páronként.

A budapesti gabonafőzsde.

Budapest, szeptember 4.

A mai búzaüzlet kedvező hangulat és szállár
irányzat mellett folyt le. Forgalmala került 86000
métermászba buza 2 1/2—5 fillérrrel magasabb áron.

Rozsban és tengeriben nem változtak az árak
Zabban nyugodt volt az irányzat.

Eladott:
Búza, **Tiszavételeki:** 500 mm. 81 k. 7 K. 70 l., 300
mm. 82 k. 7 K. 35 l., 200 mm. 82 k. 7 K. 50 l.,
300 mm. 81 k. 7 K. 50 l., 100 mm. 80 k. 7 K. 50 l.,
800 mm. 81 k. 7 K. 50 l., 300 mm. 82 k. 7 K. 50
l., 360 mm. 81 k. 7 K. 50 l., 600 mm. 81 k. 7 K.
55 l., 100 mm. 81 k. 7 K. 45 l., 300 mm. 81 k.
7 K. 50 l., 7 K. 50 l., 600 mm. 81 k. 7 K. 35 l.,
250 mm. 81 k. 7 K. 55 l., 150 mm. 81 k. 7 K. 55 l.,
100 mm. 81 k. 7 K. 55 l., 100 mm. 81 k. 7 K. 35 l.,
kevert, 600 mm. 81 k. 7 K. 60 l., 100 mm. 81 k. 7
K. 10 l., felső, kevert, 100 mm. 81 k. 7 K. 50 l.,

100 mm. 81 k. 7 K. 50 l., 100 mm. 81 k. 7 K. 42 1/2
l., 100 mm. 81 k. 7 K. 45 l., 100 mm. 81 k. 7 K.
40 l., 500 mm. 81 k. 7 K. 55 l., 300 mm. 81 k. 7 K.
47 1/2 l., 300 mm. 80 k. 7 K. 50 l., 200 mm. 80 k.
7 K. 40 l., 4000 mm. 80 k. 7 K. 35 l., 300 mm.
80 k. 7 K. 47 1/2 l., 800 mm. 80 k. 7 K. 50 l., 100
mm. 80 k. 7 K. 30 l., 100 mm. 80 k. 7 K. 35 l., 100
mm. 80 k. 7 K. 41 l., 100 mm. 80 k. 7 K.
37 1/2 l., 100 mm. 80 k. 7 K. 15 l., felső, sárgás, 100
mm. 79 k. 7 K. 15 l., sárga, 100 mm. 79 k. 7 K.
— l., felső, sárgás, 100 mm. 80 k. 7 K. — l., felső,
sárgás, 100 mm. 78 k. 7 K. — l., felső, sárga, 100
mm. 80 k. 7 K. — l., felső, sárga.

Fejőrmegyet: 1500 mm. 79 k. 7 K. 10 l.
Felsőmagyarországi: 200 mm. 80 k. 6 K. 95 l.
Pestmegyei: 200 mm. 82 k. 7 K. 15 l., sárga,
1800 mm. 81 k. 7 K. 25 l., 300 mm. 81 k. 7 K.
30 l., 400 mm. 81 k. 7 K. 25 l., 500 mm. 81 k. 7 K.
10 l., 800 mm. 80 k. 7 K. 10 l., sárga, 800 mm. 80 k.
7 K. 10 l., 200 mm. 80 k. 6 K. 90 l., sárga, 200 mm.
80 k. 7 K. 10 l., sárga, 125 mm. 80 k. 7 K. 25 l.,
250 mm. 80 k. 7 K. — l., sárga, 150 mm. 80 k. 7 K.
10 l., sárga, kevert, 100 mm. 79 k. 6 K. 95 l., sárga,
kevert, 200 mm. 79 k. 6 K. 95 l., sárga, kevert, 300
mm. 79 k. 6 K. 97 1/2 l., 200 mm. 79 k. 6 K. 97 1/2 l.,
sárga, 200 mm. 79 k. 7 K. 25 l., 500 mm. 77 k. 6 K.
97 1/2 l., 100 mm. 77 k. 6 K. 50 l., sárga kevert.
Becsérekéi: 4100 mm. 78 k. 6 K. 95 l.
Bácskai: 4000 mm. 78 k. 7 K. 05 l., 200 mm.
78 k. 7 K. 12 1/2 l.
Ó-Becsi: 3900 mm. 77 k. 6.20 K. — l.
Sat-Tomási: 2500 mm. 78 k. 7 K. 42 1/2 l.
Csurogi: 3000 mm. 78 k. 7 K. 15 l.
Mind három hónapra.
Zab: 100 mm. 5 K. 50 f., 125 mm. 5 K. 25 f.
Késcsényihez melletti.

A készár hivatalos jegyzése a budapesti ár-
és értéktőzsde s:okási szerint készpénzben 50
kilogrammonként — A minőség hektoliterenként 50
kilogrammonként.

B u z a	Kiló	Kilogramm		Kilogramm	
		K-tól	K-ig	K-tól	K-ig
Tiszavételeki uj	70	0.—	0.—	7.23	7.45
"	75	0.—	0.—	7.50	7.50
"	78	7.05	7.20	—	—
"	79	7.10	7.30	—	—
"	76	6.—	6.—	7.15	7.40
"	77	6.—	6.—	7.25	7.55
"	75	7.—	7.25	—	—
"	77	7.05	7.20	—	—
Felsővidéki	75	0.—	0.—	7.40	7.40
"	76	0.—	0.—	7.50	7.55
"	75	6.95	7.15	—	—
Bánágt	79	7.—	7.30	—	—
"	77	6.90	7.—	8.10	7.95
"	78	6.90	7.05	—	—
"	79	7.—	7.15	—	—
Bácskai	75	6.90	7.10	—	0.—
"	77	6.95	7.20	—	—
"	78	7.05	7.25	—	—
"	79	7.10	7.30	—	—

Egyéb gabonafélék	Kiló	Kilogramm	
		K-tól	K-ig
Búza	uj elsőrendű	70—75	6.00—6.20
"	másodrendű	—	6.25—6.50
Árpa	lakarmány	60—65	5.25—5.40
"	égetni való	60—64	5.15—5.25
"	sörözőre való	60—64	5.20—5.35
Zab	elsőrendű	60—64	5.05—5.20
Tengeri	bánágt	—	6.—
"	másodgt	—	6.—
Rozsa	elsőrendű	—	9.80—10.10
"	bánágt	—	6.—
Kécske	—	—	6.—

A határidőszárlat folyamán a következő kötések

Kötések:
Októberi buza 1902. : 6.73—6.79—6.76—6.74—6.72
Aprilisi buza 1903. : 7.02—7.07—7.04—7.02
Októberi rozs 1902. : 6.02—6.04—6.02
Aprilisi rozs 1903. : 6.19—6.23—6.20
Októberi zab 1902. : 5.47—5.45
Aprilisi zab 1903. : 5.78—5.76—5.75
Májusi tengeri 1903. : 5.88—5.39—5.37
Augusztusi repce 1902. : —

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Októberi buza 1902. : 6.73—6.73
Aprilisi buza 1903. : 7.01—7.02
Októberi rozs 1902. : 6.—6.01
Aprilisi rozs 1903. : 6.19—6.20
Októberi zab 1902. : 5.45—5.46
Aprilisi zab 1903. : 5.74—5.75
Májusi tengeri 1903. : 5.37—5.38
Augusztusi repce 1902. : —

Délután fél 5 órakor zárult:

Búza októberre 1902. : 6.70—6.71
Aprilisi buza 1903. : 7.—7.01
Októberi rozs 1902. : 5.96—5.97
Aprilisi rozs 1903. : 6.15—6.16
Októberi zab 1902. : 5.48—5.47
Aprilisi zab 1903. : 5.76—5.77
Májusi tengeri 1903. : 5.38—5.38
Augusztusi repce 1902. : —

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsdén kedvezőbb külföldi jelentések
és bécsi vételekre az összes értékek csekély ingado-
zások után szállárak voltak, zárlat felé azonban reali-
zálások következtében az árfolyamok csökkentek. A
forgalom mérsékelte maradt.

Valuta és éremváltó változásai.
Értéktőzsde. Ostrák hitelrészvény 687.——687.75.
Magyar hitelrészvény 736.—, Leszámlítolbank részvény
468.—468.25. Államvasuti részvény 726.50—727.50.
Városi villamos vasut részvény 337.—. Déli vasut
74.25—76.25 korona.

**A déli tőzsdén a következő értékekben volt for-
galom:** Koronajáradék 98.——98.05 százalék. Fővárosi
kölesön 96.10—96.60 százalék. Magyar Hitelbank rész-
vény 736.50—737.75. Leszámlítolbank részvény 468.25
469.50. Ostrák hitelrészvény 687.25—688.50. Rima-
murányi vasmű részvény 501.—503.50. Városi villa-
mos vasut részvény 336.—337.50. Déli vasut rész-
vény 75.—76.75. Államvasuti részvény 727.25—
728.75 korona.

A 4 órai zárlatkor maradt:
Ostrák hitelrészvény 691.—. Magyar hitelrész-
vény 738.50. Leszámlítolbank részvény 469.—. Rima-
murányi vasmű részvény 502.50. Ostrák-Magyar
államvasuti részvény 727.25. Kőzuti vasut részvény
688.—. Villamos vasut részvény 336.50 korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak
megfelelően alakultak az árak és végül a termény-
üzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő ár-
folyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar —, —
korona, vörös aprószemű —, — korona, vörös
erdélyi — korona, vörös bánágt —, —
korona, középszemű —, — korona, nagyszemű
—, — korona. Disznózsír: budapesti 70.50—71.—
korona, vidéki —, — korona. Tablaszalonna:
légszártított vidéki —, — korona, városi 4
darabos 61.—61.50 korona, 3 darabos 65.50—66.—
korona, üstölt —, — korona. Szilva: boszniai,
szokás szerinti minőség 9.75—10.25 korona. 120 da-
rabos —, — korona, 100 darabos 13.25—13.50
korona, 85 darabos 18.25—18.50 korona. azonnali szállí-
tásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 9.25—9.50
korona, 100 darabos 13.50—13.75 korona, 85 darabos
13.—13.25 korona. Szilvái: slavoniai 16.25—16.75
korona, szerbiai 14.—14.50 korona. azonnal való
szállításra.

A bécsi gabonafőzsde.

**Bécs, szeptember 4. (A Budapesti Napló tele-
fonjelentése.)** Buzában itteni nagy malomnak részvétele
következtében némi kötések fordultak elő, de azért a
forgalom nagyon csendes volt; az irányzat azonban
mégis szállár maradt s szükség esetén ismét 2.5—5
fillérrrel többet kellett volna megadni, mert a tulajdo-
nosok tartózkodók voltak ajánlatokban. Rozs üzlet-
telen, zab és tengeri tartott. Nagy volt a csend állapot-
ban. Határidőkre a fedezeti kereslet csökkent és az
irányzat aránylag gyöngye.

Búza őszre 7.01—7.04—7.07, rozs őszre 6.35—
6.34—6.36—6.32, zab őszre 5.80—5.81, tengeri szeptem-
ber-októberre 5.66 korona.

Egyébként jegyzetelték: Búza őszre 7.80—7.81,
rozs tavaszra 6.54—6.56, repce augusztus—szeptemberre
10.65—10.75 korona.

Zárlat gyöngye; búza őszre 6.96—6.97, rozs
őszre 6.69, zab őszre 5.77, tengeri szeptember—októ-
berre 5.64—5.66 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén kedvező volt az irányzat, az üzlet-
menet élénk volt. Pénz a banknál 3 százalék, a kul-
liszákban 3 1/2 százalék mellett kapható.

A déli tőzsdén szállár volt az irányzat.

Zárlatkor az üzlet élénk, az irányzat szállár volt.
Bécs, szeptember 4. (Magyar értékek zárlata.) 4 1/2%-os
aranyjárdék 121.15. líezai és szegedi kölcsön sorsjegy 163.25.
Magyar vasuti kölcsön ezüsten —, Magyar keleti vasuti
állami kötvény —, Magyar leszámlító-és pénzártolbank
468.50. Rimamurányi vasműrészvény 501.—, Magyar ko-
ronajárdék 98.05, 4 1/2%-os Magyar földtőkeham. kötvény 97.90.
Magyar hitelbank részvény 736.—, Magyar nyeregményi köl-
csön sorsjegy 204.50. Kassa-oderbergi vasuti részvény
378.75. Magyar keresek bank 2605. Magyar cukoripar —.

Bécs, szeptember 4. (Ostrák értékek zárlata.) 4 1/2%-os
papírjárdék 101.30, 4 1/2%-os ostr. aranyjárdék 121.55, 1860-os
sorsjegy 152.10. Ostrák hitelsorsjegy 425.—, Angol-ostrák
bank —, Bécsi bankjegyzetelt 456.75. Ostrák-magyar
bank 1581. Déli vasut 74.50. Dunagőzmozgató részvény
944.—, Dohányrészvény 313.50. Csaszari és királyi arany
11.32. Német bankváltók 117.—, 4 1/2%-os ezüst járdék 101.70.
Ostrák koronajárdék 100.15, 1894-iki sorsjegy 260.—.
Ostrák hitelintézet részvény 690.—, Unionbank 540.00.
Ostrák Landerbank 428.50. Ostrák-magyar államvasut
737.—, Elbavolyi vasut 472.—, Alpezi bányarészvény 372.25.
20 frank arany 160.5. London-váltór 239.70 Bécsi Ironway
Litt B. —, Bécsi Ironway Litt A. —, Lapót kohó 302.—.
Az irányzat szállár.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 4. (Tőzsdéi tudósítás.) A tőzsdé
eleinte a kohórézvények gyengébb irányzata miatt nem volt
egygyés, de később a bankok jelentékeny emelkedésére meg-
szállárult. Járdekek jól tartottak magukat, különösen spanyo-
lok Parisra. Vasutak közül államvasuti és déli vasuti részvé-
nyek Bécsre szállárakban. Prinz Heinrich-vasut kedvező ki-
mutásra szállárak, Kanada-Pacific-részvények realizációra
gyöngyösek. Gotthard-vasuti részvények eleinte szállárak, az-
után gyengébbek. Trósk sorsjegyek magasabbak, azután inga-
dozó. É jelentős feladások bányarétek realizációra kyer-
gülték. Zárlat után Laura-részvényekben való visszavásárlá-
sokra megszűrt az irányzat. Magánkatálbi 1 1/2%.

Berlin, szeptember 4. (Zárlati.) 4 1/2%-os papírjárdék
—, 4 1/2%-os ostrák aranyjárdék 103.75. Elbavolyi vasut
—, Magyar koronajárdék 98.75. Ostrák-magyar állam-
vasut 156.40. Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltór
85.35. Magyar vasuti beruházási kölcsön —, Alpezi bányá-
részvény —, Disconto-Commandit 189.—, Altáncsai villa-
mosági Edison 173.25. Gelsenkirchen 172.10. Laura-kohó
204.75, 4 1/2%-os ezüstjárdék —, 4 1/2%-os magyar arany-

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. szeptember hó 5-én.

Liliomfi.

Eredeti vígjáték 3 felvonásban. Irta Szilágyi Ede. Zenéjét szerzte Szerdahelyi József.

Személyek:
 Selyey Tódor Ujházi Szellemi Rózsahegy
 Csankó Györgyné Kányai Gabányi
 Munkácsy Nagy Ib. Erzsí Gerő L.
 László Dező Gyuri Náday B.
 Kezdeté 7/8 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. szeptember hó 5-én.

Mandátum.

Bühözát 3 felvonásban. Irta Valabrégué Albin. Magyarra áültette: Fái J. Béla, Személyek:

Személyek:
 Kalmár Vendrei Boglári Fonyvesi
 Emma Gázi M. Pálfaival Katalin
 Kamilla Nikó Kormos Rozsnyóczy
 Kára Nógrádi Szógyári Danka
 Katalin Hegedüs Liza Kürthy

Ua tolmács.

Bühözát 1 felvonásban. Irta Tristan Bernard. Magyarra áültette: Góth Sándor. Személyek:

Személyek:
 János Góth Betty Lenkei
 Hugson Balassa Pénztárosné Rostagni
 Sándor Tanyai Pincér Gyöző
 Madarászty. Bardi Közrendőr Istváni
 Kezdeté 7/8 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. szeptember hó 5-én.

A cigánybáró.

Nagy operette 3 felv. Jókai után írta Schnitzer I. Nemzetből ford. Gerő Károly és Radó Antal. Zenéjét szerzte Strauss János. Személyek:

Személyek:
 Zsuzsán Németh Barinkay Kenedich
 Arzóna leánya Harmath Cipra, V. Margó
 Minna Krecsányi Szaffi, a leánya Hegyi
 Ottókar a fia Raskó Gábor diák Kiss
 Capuro gr. Tollaj Minna Kárpáti
 Kezdeté 7/8 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. szeptember hó 5-én.

A svihákok.

Vg operette 3 felv. Zenéjét szerzte Ziehrer C. M. Magyarosították Feld Aurél és Mérei Adolf. Személyek:

Személyek:
 Gálka, herceg Boross Maltor Prém Delli
 Mizi, táncosnő Szekesly Roland Farkas
 Fritz Székely Anna Lányi
 A fő orvós Kornai Kampel Mitrái
 Hódonszain Margó Kampelné Salló
 Megegnheim Almási I.
 Kezdeté 7/8 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. szeptember hó 5-én.

Déliabók hazája.

Irta Lovász János. Kezdeté 7/8 órakor.

FŐVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. szeptember hó 5-én.

Lámpa az ablakban.

Francia bühözát 3 felvonásban. Kezdeté 7 órakor.

VÁROSLIGETI NYARI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. szeptember hó 5-én.

A demokrata.

(Kuruc Lába Mór.) Eredeti fővárosi életkép dalokkal és táncal 4 felvonásban. Irta Feld Mátyas. Zenéje Barna Izstól. Kezdeté 7/8 órakor.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató
 Nagymező-utca 17.
A 6 Postillóns
 elragadó nő együttes
Paolis
 podli-kutyákkal
Nuscha, Lúden, Tiso
 a szenezonett-előadók és még
12
 különlegesség.
 Az előadás 8 órakor kezdődik.
 A télikeretben reggel 5 óráig **Vörös Etok** égitányzenekara hangversenyező.

EDEN Színház

Szenzációs vendég szereplés RÉMI mulatóban
 Király-utca 71. sz.
 2000 nézőre berendezve. Korszerűen és új módon berendezve.
Szombat este 8 órakor
Megnyitó dísz-előadás.
 Vasárnap és hétfőn
Naponta 2 nagy előadás
4 órakor. 8 órakor.
 A délutáni előadás lezártított árak mellett a családi publikum hágyjelméért ajánlatos.
Az illuziók palotájában. Az Andriodok mesterséges emberek. Az árnyékszínházban. **Rok Hillis** misztikus háziállatok. **Astarte** a légyrepítő. **Grissel** ékepek órázata. **A magikus kard. Electro Motor Biograf Semiramis varázskertje.**
 Vízifúvókák mesés kiállításban. Ragyogó és villogó fény szökőkútak. — Pénztár: d. o. 11-1 és 3-5 óráig. **Helyszék 80 krajczértól 2 forintig.**

Mindememű iskolakönyvek

az ország összes tanintézetéi, egy népközpök mint középiskolák számára az előirt legújabb kiadásokban kaphatók.

Szilágyi Béla

könyv- és zeneműkereskedésében
 Budapest, IV., Károly-kört 26. szám.

Budapesti Róser-tanintézet

Ötvenedik évfolyam. Tanulók száma 16135.
 3 osztályú nyilvános **felső kereskedelmi** bizonyítványai az egyes önkéntességre jogosítanak.
 iskola.
 4 osztályú nyilvános **polgári iskola.** bizonyítványai államérvényesek.
Nevelő-internátus, benne lakó növendékek részére.
 Beiratás: augusztus 30-tól szeptember 5-ig.
 Értéstitó kivevő **Róser János igazgató** natot küld: Budapest, VI., Arad-utca 10.

„The Gresham” életbiztosító-társaság Londonban Magyarországi fiók:

Budapest, V., Ferenc József-tér 5-6. a társaság házában.
 A társaság vagyona 1900. december 31-én — kor. 134,387.703.—
 Évi bevétel biztosítások és kamatokból 1900. évi december 31-én — 31,190.563.—
 Kifizetések, biztosítási és járadéki szerződések, valamint visszaváltások stb. után a társaság fennállása óta (1848) — 405,300.493.—
 Az 1900. évben a társaság 5558 könyvet állított ki — 50,898.267.42 összeg értékében. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság könyvtárait kiállít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgát a magyarországi- és a kelet-főlkja Budapestben, valamint ennek ügynekei a főlk minden nagyobb városában.

Zalogházban

levő arany és ezüsttárgyakat, a ki azokat ki nem akarja váltani, kiváljuk és a legmagasabb ártól eladjuk.
 Alkalmi ajándékok eladunk **13 lator ezüst evőkészletet** 12 személyre 140 ft., 6 személyre 65 ft., arany- és ezüst-ékszert. Mindennem finomságait tárgyak borok és francia ételtartók. Nagy rakéta arany fűzők, armből, mosóvíz aranygyűrűk 6 forint; 40 kr. arany férfi-órák 12 ft., arany női órák 9 ftől kezdve 12 darab manny évszékű 6 ft 50 kr.
Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.
Grünberger A. Béla örökös
 Budapest, Harisbazar. Városház-tér 9., l. em. 23. új szám Vár-utca 30.

Kitünő találmány!

Szabadalmazott férfi-ing,
 melynek nyakbőcsége önmagától szűkebbre vagy bővebbre szabályozódik.
Kívánatra árjegyzékel szolgálunk.
 Cs. és kir. szab. feheremű-készítők
Vörtes és Sebestyén
 Budapest, IV., Múzeum-kört 15. sz. a kir. műegyetemmel szemben.

Kézimunkák

bíró, kő-, horgoló-pantok és sejmek, nemkülönböztetve himnoszövetek nagy választékban, szőlőgyári áron kaphatók.
Béroz D. Sándor
 kézimunka nagyiparosnál
 Budapest, Király-u. 4.
 944 oldalú képes árjegyzékemet 2006 érdekl. kezimunka-rajzzal ingyen és bérmentve küldöm. **hímzőgép elő-Point-Lace** szagolók pontkötő nagy választékban várhatóan.
 Minták! szívesen szolgáltok.
 E. Bonnet és J. Pausique-Lyonban és G. Liniero Ecullyban 16905. számú **„Kontaktus berendezés a pályaszínen eszközölt áramszózzel bíró elektromos vasutak számára”** című, 1899. június 8-ról kelt magyar szabadalmára **vevők vagy engedélyesek kerestek.**
 Szíves ajánlatok „W. N. 5100” alatt **Mosse Rudolthoz, Bécs, I., Seilerstätte 2.** keretnek.

ÓVÁS!

A közleg iskolai idény alkalmával ajánljuk a leg-több iskolában bevezetett és szaktekintélyek által legelészterűbb és legjobbban elismert
Richter O. E. és Társa
 chemnitzi gyáros rajzeszközéit.
 A ki rossz utánzatoktól védekezni óhajt, ügyeljen az orsletli áru vődjegyére, mely megkülönbözteti árukat az utánzó áruktól, mivel az összes kották és kőzök bélyegezve vannak. Midőn ezen körülményre a **u. é. vevőközönseget** figyelmeztetjük, megjegyezzük, hogy rajzeszközök a leg-több papirkör-kedésben és látszer-szűzletben kaphatók.
Richter O. E. és Társa
 rajzeszközök gyára, Chemnitzen (Szászország).

Os-Budavára.
 Nyitva esti 6 óratól reggeli 4 óráig.
ELITE-ESTÉLY.
Jean Strooker
 chaquet comique française
The original Beirott's
 akrobátikus és szentimentális
Steinhardt
 új kiegészítők és a főbb előadások attrakciói.
50 tagu, kitünő egyenruhás zenekar.
 Lovard és számos más szórakozás.
 Belépődíj 1 korona. Eyerkekjegy 20 fillér.
 Kedvezményes jegyek minden Vésőben.

Színházak heti műsora.

	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház	Uránia színház
Szombat	A proletárok	A tolmács	Kinfu	A svihákok	Déliabók hazája
d. u. Vasárnap este	Az arany ember	Mandátum	A vereshaju	A postás fiú és a luga	Déliabók hazája

A világirodalom legolcsóbb könyve!!!
== Teljes ==
Petőfi kiadás
1 koronáért!
 Legolcsóbb Petőfi kiadás, Petőfi összes költeményei.
 Kiadta az „Athenaeum” irod. és nyomdai részv. társaság Budapest, VII., Kerepesi-út 54. sz.
1 korona.
 Postai rendelésnél portóra még 20 fillér küldendő külön.
Petőfi Sándor Összes Költeményei.
 Magyar nemzeti irodalmunk megbecsülhetetlen kincsét, Petőfi Sándor összes költeményeit az „Athenaeum” most egy koronáért is forgalomba bocsátotta! Bannaluba ejtett mindenkit ez az olcsóság, amelyért mindnyájunk halhatatlan, lángelméjű portájának összes költeményeit bárki is megszerezheti. Nincs magyar ember, akinek a szívét valaha meg ne dobogtatta volna Petőfi egyik vagy másik remeke és most itt van az alkalom, hogy gazdag és szegény, ifjú és agg azt a drága kincsét, a magyar-nemzet büszkeségét, Petőfi valamennyi költeményét, az elképzeltet legkisebb áldozat — egy korona — árán magához válthassa. Hétszáznyolcvanöt oldalra terjed ez a csinosan fűzött, bannalutalisan olcsó könyv, amelynek hívó szavai keljen a szívben, hogy a szabadság lánglelkű bajnoka örök igéit hűressze a palotában épp úgy, mint a ganyhóban, de főképp hogy beleélessze a jövő nemzedék lelkébe, szívébe. Végre a legszegényebb ember is megszerezheti magának és szeretteinek ezt az örökbecsű kincsalmazt, amely amellett, hogy tanít, mulatgat, szórakoztat, telket művel, csak segít a hazaszerelet, lobogó lángjára.

Minden azo egyzseri beiktatasa nonpareille betukbol 4 fill. Vastagabb betukbol 8 fillér.

Lovelibeli tudakozodásra

Apró hirdetések... központi irodában és az ország minden részén...

Brener nővérek... dohányszüzetje...

Tréner-körút 34. szám alatt.

Deutch Miksaáné... Andrássy-ut 21.

Eckstein Bernát... hirdeseti iroda...

V. ker. Fűróda-ut 4. szám.

Engelmann Mór... győrszajonyomda...

IV. ker., Kálvin-ut 2. szám.

Franka Pál... könyvkereskedő...

IV. ker. Csirák-főle pályán.

Kossuth Lajos-ut. Kirgató-ut.

(Koronaherceg-utca sarkán).

Fischer J. D.

hirdeseti iroda...

IV., Gerlicz-utca 1.

Goldberger A. V.

hirdeseti iroda...

V. ker., Váci-ut 17. szám.

Goldner Jozsef

Andrássy-ut 30.

Goldgruber Mór

hirdeseti iroda...

II. ker., Fő-utca 17. szám.

Haasenstein és Vgl.

hirdeseti iroda...

V. ker., Dorottya-utca 9. szám.

Jambrikovits

dohányszüzetje...

Kerepest-ut 150. (Takacs-egyház).

Kernberg Rozália

dohányszüzetje...

VIII. ker. Károlyi-ut 10. szám.

Leopold Gyula

hirdeseti iroda...

VII., Erzsébet-körút 54. 1. em.

Mosse Rudolf

hirdeseti iroda...

Ferencz-ut 23. 2. em.

Mezei Antal

hirdeseti iroda...

IV. ker. Eszaki-ut 9. szám.

Nemetsek A. J.

újság-árudaja...

IV. ker. Felső-ut 8. szám.

Nij Nagel Ottó

hirdeseti iroda...

Múzeum-körút 2. sz. (Nemetsek Sándor háza).

Rohonczi Ilona

dohányszüzetje...

VI. Andrássy-ut 48. szám.

Sikráy Sámu

hirdeseti iroda...

VI. ker., Váci-körút 33. szám.

Sopronyi V.

dohányszüzetje...

VIII. ker., Kerepest-ut 1. szám.

Szántó Mór

dohányszüzetje...

IV., Keeskeny-utca 14. szám.

Schwarz József

hirdeseti iroda...

V. ker. Marokói-utca 4. szám.

Schönwald Ferenc

dohányszüzetje...

Ferenc-körút 32. szám.

Tenczer Gyula

hirdeseti iroda...

IV. ker. Erzsébt-ut 8. szám.

Tóth Lajos

hirdeseti iroda...

II. ker., Fő-utca 2. szám.

Weitzenfeld Jakab

Király-utca 1.

Zipser és König

zeneműkereskedés...

VI. ker., Andrássy-ut 4. szám.

Minden apróhirdetés, melyet...

szóval és a fővárosban...

magasabb megfizetésű...

Budapesti Naplónak.

Nyolc év.

Drága szívem! Készült...

pedig, nagyon örültem. Fél...

nyomtatás és a legújabb...

maradék. Csak és olt...

szerep — ad. 13336

Teljesen árva.

Intelligens családhoz származó, fiatal leány, jó családi viszonyok...

Képezésű

Ér. delmaria keresetű egy 2-ik polgáriba járó leány...

Dívtársaság

csak ügyes, gyors és önállóan dolgozni tudó, azonnal felvétel...

Intelligens

született Magyarországon, nemzeti és szerbi beszéd...

Gabonakereskedő

figyelmébe. Egy ir. vállalat 25 éve minden félévesen...

Szegény

örög 72 éves család, ki már nem tud dolgozni...

Zálogtulndulat

bármilyen, vidékrol is, butorok, ruhák, ékszerek...

Veszek

Intjányos áron egy kevés használt, új állapotban...

Egy fiatal

nő kövér, iparjoggal rendelkező, alkalmazható keres...

Szobát keres

az városig közelében egy magányos ur, hol reggel...

KINÁLAT.

Fodrász.

rendkívül ügyes, ismerkedés hiányában szívesen ajánlkozik...

Egy diák

10-12 éves tanuló-füvészt teljes ellátással fogad egy székely...

Intelligens

gyermektelen családnál, különbejárta kétébalkeszes...

Egyetemi hallgató

II. éves, lektorált állás. Cim: Weiss, Üllöt-ut 61. sz.

Szabóné

ügyes, a legelőkelőbb toleltetésben is fánulással ócsa ár...

Singer-varrógépek

ak a legelőkelőbb árakkal, előkészített feltevésekkel...

Győrszűrés

szűrésről nyit, különbejárta szűrésről szűrésről...

Egy tanító

tanítóként a „Patria” irodalmi vállalat és nyomda részvénytársaság...

Instrukturorok

Ajánlok a fővárosba egy gimnázium negyedik osztálybeli...

Házitanítók

Ajánlok német és francia nyelvben jártas, nagy gyakorlat...

Korcsma és üzlet

helyisége a zölömi állomás közepén, közel a főváros...

Correpetitorok

német, latinból, ugyancsak németül, 10 órák adására...

VIII. gimnasium

vezet, jelenleg közigazgatási tanfolyam hallgató...

Vendéglő

a főváros legelőkelőbb utcáján, csinosan berendezett...

Cukorkagyár

vidéki nagy városban, előrendelték a készletet...

Boroshordók

külön kérésre, minden nagyszámú, jutányosan eladunk...

Privát kutató

(elismert megfigyelő) díszes, szűkebb kutatásokat...

Készpénzfelvétel

okmányokkal, kölcsönökkel, értékekkel, ipari- vagy...

Nemesi bírtok

600 hold, Zalamegyében, legelőkelőbb körökben...

Gyermektelen

ír. család, egy nagyonb r. t. hivatalnok, egys. esetleg...

Képezésű

ajánlok a fővárosba egy gimnázium negyedik osztálybeli...

Intelligens

született Magyarországon, nemzeti és szerbi beszéd...

Singer-varrógépek

ak a legelőkelőbb árakkal, előkészített feltevésekkel...

Győrszűrés

szűrésről nyit, különbejárta szűrésről szűrésről...

Egy tanító

tanítóként a „Patria” irodalmi vállalat és nyomda részvénytársaság...

Iskolakönyvek

féltőrn Brody F. antiquáriumnal kapcsolatban Budapest, Váci-körút 26.

Idel akadémé

előrendelté pergettél már, 5 kilós bédobóknál...

Butor

legjobb minőségű, legelőkelőbb, részlete és készpénz...

Eladó uralk.

árnyas, a fővárosból 15 pernyi távolságban, közel a főváros...

Vidékiek

vagy helybeliek, kik hosszabb vagy rövidebb időre...

Külfeljárás

elegen butorok, kik világot látnak és fere mentes...

Hóviz

gyógyfürdő októbertől 10 évre bérbeadó. Fischer Szidi, 2125.

Jobb családhoz

teljes ellátással elfogadjunk egy ír. urt családot...

A kossuth-ünnepek

rendelők figyelmébe! Most jelent meg Graetz György...

Elegáns butorok

szőlő utcai lakás 2 ablakos szalon, 1 ablakos nappali...

Két utcai szoba,

igen tiszta, bejárta a legelőkelőbb, azonnal kiadó. Sándor-utca 38. II. em. 22.

Kerekpár

egészen új, a gyarostól 2 évi jótállással angol verandé...

Reumat,

ízülekből, vesebajt és megköszölés ma valódi betegség...

Szárító-Fűtési Vállalat

V. Pannónia-utca 20. I. em. Telefon: 21-04. 13149

Finom butorok

detail-üzletünk teljes ellátással, mint akár készpénz...

SÁRKANY ÉS SCHÜTZ

butoroknál

Bpest, Erzsébet-körút 12. A New-York-kövélhállal szemben-közvetlenül.

Teljes menynyomást

kezelésnek meg kellőn elegendő, a fővárosban, közel a főváros...

Ugyancsak használt

butorok minden fajta új butorok beszerzésének.

Butorok

szűrésről nyit, különbejárta szűrésről szűrésről...

Egy tanító

tanítóként a „Patria” irodalmi vállalat és nyomda részvénytársaság...

Mielőtt

férfi, az vagy gyermekkorától rendel vagy veasz...

Sérvkötők

valódi angol rugóval egy oldalra 3, 4, 5 és 6 ftr, két oldalra 6, 8, 10 és 12 ftr.

Radványi L.

keztb- és köztér-gyáros Budapest, VI. Andrássy-ut 15. és VII., Erzsébet-körút 36.

Veszek

zálógházi cédulát régi arany ezüstárú brilláns...

Vasaljunk

Dalli-val

és valódi Dalli izóanyagmal tisztítsd a vissza mindent...

Virágylev

Minden ismert virág jelentősége meg van írva ebben a könyvben...

Német nyelvtan

Szabó (Spitzer) L. 80 f. Erényi M. 80 f. Gyakori feladatok 80 f.

Deutsche Sprachlehre

Hetzl S. 60 f. Langraf M. 60 f. Mencl L. 60 f.

Geographie

Kuttner-Szuppán 60 f. Kérdés és feleletköt. 40 f.

Weltgeschichte

Kuttner S. 60 f. Kérdés és feleletköt. 40 f.

Naturgeschichte

Buzs-Mende-60 f. Kérdés és feleletköt. 40 f.

Naturlehre

Kuttner-Szuppán 60 f. Kérdés és feleletköt. 40 f.

Verstehenslehre

Cs. 40 f. Környél-Schwicker 40 f. Seidel F.

Gesundheitlehre

Csopdy-Görliczy 45 f. Kuttner-Bogranzsky 72 f.

Tót tanművelési iskolák számára

Kuttner-Bogranzsky 72 f. Zemplén 40 f.

Ersteltők könyvesbolt

Iskolai kézikönyvek, népszerű isk. sz. Varga E. 40 f.

Ersteltők könyvesbolt

Iskolai kézikönyvek, népszerű isk. sz. Varga E. 40 f.

Ersteltők könyvesbolt

Iskolai kézikönyvek, népszerű isk. sz. Varga E. 40 f.

Ersteltők könyvesbolt

Iskolai kézikönyvek, népszerű isk. sz. Varga E. 40 f.

Ersteltők könyvesbolt

Iskolai kézikönyvek, népszerű isk. sz. Varga E. 40 f.

Ersteltők könyvesbolt

Iskolai kézikönyvek, népszerű isk. sz. Varga E. 40 f.

Ersteltők könyvesbolt

Iskolai kézikönyvek, népszerű isk. sz. Varga E. 40 f.

Ersteltők könyvesbolt

Iskolai kézikönyvek, népszerű isk. sz. Varga E. 40 f.

Pályázati hírdelmény

Magy. kir. államvasutak. 123583/902. szhoz.

Általános engedélyezett népsikolai tankönyvek

Megrendelhető: LAMPEL ROBERT (Wid-áru) Budapest, VII. Andrássy-ut 21.

Égészségtan

Csopdy-Görliczy-60 f. Vargyas E. 60 f.

Enek

Hortobágyi-Könyves-Szabó-60 f. Erdélyi Ernő-60 f.

Szépírást

Vajda P. 60 f. Magya-német 80 f.

Rajz

Vélos L. 60 f. III. oszt. 50 f. IV. oszt. 72 f.

Német abc

Faludy-Szeptől 64 f. Német olvasókönyvek 80 f.

Német olvasókönyvek

Faludy-Szeptől 64 f. Német olvasókönyvek 80 f.

Német nyelvtan

Szabó (Spitzer) L. 80 f. Erényi M. 80 f.

Deutsche Sprachlehre